

**PÕLVA MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2021. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Põhilised tegevussuunad	4
1.1 Koroonaviiruse mõju	4
2 Juhtimine	6
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud.....	6
2.2 Eelarve	6
2.3 Projektid.....	7
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng.....	9
2.4.1 Ülevaade koolitustest	9
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	10
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	11
2.4.4 Erialahariduse omandamine	12
2.4.5 Töötajate tunnustamine	12
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	13
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.	13
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas	14
3 Kogud, komplekteerimine ja töötlemine	14
3.1 Komplekteerimise põhimõtted ja uuendused	14
3.1.1 Raamatute komplekteerimine.....	15
3.1.2 Perioodika komplekteerimine	15
3.1.3 Auviste komplekteerimine	16
3.2 Inventuurid, mahakandmised.....	16
4 Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	16
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	17
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused	17
4.3 RVL-teenindus.....	20
4.4 Laste- ja noorteteenindus	20
4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine	20
4.4.2 Laste- ja noorte raamatukogu kasutamine.....	20
4.4.3 Laste- ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	21
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	21
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused.....	23
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	24

4.6.1	kohalikul tasandil	24
4.6.2	riiklikul tasandil.....	30
4.6.3	rahvusvahelisel tasandil.....	31
4.7	Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.....	31
4.8	Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	31
4.9	Andmebaasid	32
5	2022. aasta tegevused	32
LISA 1.	Personali koolitus	34
LISA 2.	Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	36
LISA 3.	Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	37
LISA 4.	Laste ja noorteüritused	38
LISA 5.	Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine.....	45

Sissejuhatus

Tabel 1

Maakonna/ linna nimi	Elanike arv (01.12.20)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Teenindus punktide arv	Kokku
Põlvamaa	24 769	3	10	19	4	33

1. Põhilised tegevussuunad

Olulisemad tegevused-tähtsündmused:

- Põlgaste raamatukogu uute ruumide avamine 24. juulil
- Mooste raamatukogu kapitaalremont
- Edukas osalemine Kultuuriministeeriumi taotlusvoorus „Kriisiabi – era ja KOV kultuuriasutuste teenuste ümberkorraldamine“
- Fr. Tuglase 135. sünniaastapäeva tähistamine – korrastustööd kirjaniku sünnikohas, remont Tuglase muuseumis, näitused, üritused
- Põlva Keskraamatukogu uue logo kasutuselevõtt

Aasta oli oludele vaatamata sisukas ja tõine. Uuele tasemele jõuti teenuste osas (kaugtööruum maakonnaraamatukogus, raamatukapp Räpinas, lisandus tagastuskaste maaraamatukogudele jne). Vaadates 2020. aasta aruandes toodud valdade arengukavadest lähtuvaid ülesandeid, saab nentida, et enamus on täidetud: remonditi Põlgaste raamatukogu uued ruumid ja Mooste raamatukogu ning otsustati Leevaku raamatukogu ehitamine. Valgjärve vabaaja hoone küll ei valminud, aga probleemidega tegeldakse ja küllap raamatukogu uued ruumid saab.

Raamatukoguhoidjad andsid taas endast parima, et keerulisel ajal toime tulla. Kõik raamatukogud olid avatud, mis on väga hinnatav. Teenindus oli paindlik, soovijatele võimaldati kontaktivaba teenindust ja viidi teavikuid koju. Küllastajates süvenes teadmine, et raamatukogust saab kindlasti abi (nt COVID-tõendite printimine).

Raamatukogude võrgustik toimis hästi (RVL, ühisüritused, rändnäitused jm)

Raamatukogud olid headeks partneriteks kohalikele omavalitsustele, kultuurikorraldajatele, mittetulundusühingutele. Koos algatati uusi ettevõtmisi ja arendati seniseid traditsioone.

Raamatukogud on kohtadel arvestatavad kultuurikantsid.

1.1 Koroona viiruse mõju

Kõik raamatukogud olid avatud tavapäraselt ja teenindasid kontaktselt. Mõned raamatukogud olid lühiajaliselt suletud töötaja nakatumise või isolatsiooni tõttu. Vaid ühe maaraamatukogu juht märgib, et viiruse levik segas tööd suhteliselt palju (mitu isolatsiooniperioodi). Teenuse

kättesaadavus on paljudes raamatukogudes ööpäevaringne tänu tagastuskastidele ja pakiautomaadi põhimõttel toimivatele raamatukappidele (olemas kahe valla keskuses - Põlvas ja Rāpinas). Mitu raamatukogu korraldas virtuaalüritusi.

Maakonnaraamatukogus (Põlvas) hakati detsembrist pakkuma kaugtööteenust.

Taristu

Rāpina raamatukogus soetati raamatukapp-pakiautomaat.

Tagastuskasti said Erastvere, Kanepi, Põlgaste ja Saverna raamatukogu.

Soetati vahendeid e-koolitustel ja -koosolekutel osalemiseks (mikrofonid, kõrvaklapid, veebikaamerad) - Himmastes, Ahjal, Lintes, Vastse-Kuustes, Tilsis, Rasinal, Põlvas.

Eelarve

Kokkuvõttes eelarved kasvasid (vt 2.2). Kanepi vallas oli tingimuseks, et ürituste kulu 2021. aasta eelarves ei ületa 2020. aasta reaalselt kulu, mis tingis kärpeid. Eelarve kogusumma vähenes siiski vaid kahes raamatukogus, neist ühes rakendati viiruse leviku tõttu tavapärase kahe ringijuhil asemel üks. Rohkem kärpete kohta teada pole.

Töökorraldus

Suuri muudatusi töökorralduses ei olnud. Kaugtööd tegid maakonnaraamatukogu infosüsteemi haldur ja komplekteerija (vaheldumisi) viiruse kõige laialdasematel levikuperioodidel. Ühe töötajaga teenindusasutuses kaugtööd teha võimalik ei ole.

Vastse-Kuuste raamatukogu teeninduslele paigaldati pleksiklaas, mis on eriti oluline seetõttu, et koolimajas asuvas raamatukogus on suur laste külastatavus. Paaril korral oli kooli ja raamatukogu vaheline uks kooli koroonakollete tõttu kokkuleppel kooli juhtkonnaga suletud. Küllastajate paremaks hajutamiseks hakati lugemissaalis muutma laudade asetust. Teist aastat järjest oli Vastse-Kuustes avatud välilugemissaal.

Parimad uued praktikad

Väga uuenduslik oli raamatukappide tööle rakendamine Põlvas (aasta algul) ja Rāpinas (sügisel) ning kaugtööruumi rajamine Põlvas. Kõige suuremaks väljakutseks oli ürituste korraldamine. Alates 11. märtsist kehtis mitme kuu vältel ürituste korraldamise keeld, mis hõlmas ka näitusi. Nii aasta algul kui ka suvest alates oli palju pabistamist, kas üritused saab läbi viia või mitte. Enamus plaanitust õnnestus ellu viia. Üritustest osavõttu mõjutasid kaks tegurit: nakatumishirm ja koroonapasside kasutuselevõtt, mis vaktsineerimata inimestel sügisest enam üritustel osaleda ei lubanud. Kasvas virtuaalürituste (kirjandusülevaated, võistlused) korraldamine, milles paistsid silma Kiidjärve ja Peri.

Lugejatele pakuti ka kontaktivaba teenindust. Keeruline oli korraldada ringide-klubide tööd, mis kevadel oli lausa keelatud. Sügisel need muidugi avati, kuid oli ka soikumist. Üks ring tuli sulgeda seetõttu, et juhendaja polnud vaktsineeritud.

Raamatukoguhoidjate hulgas on vaktsineeritute osakaal väga kõrge. Siiski ei saanud paar raamatukoguhoidjat vaktsineerimatuse tõttu hilissügisel üritusi läbi viia. Lahendusteks olid otsus end vaktsineerida ja paraku ka läbipõdemine.

Kindlasti oli väljakutseks vaksineerimistöendite printimine, mis raamatukogudele tuli ootamatult, aga et tegemist polnud millegi keerukaga, siis kokkuvõttes tuli see raamatukogude mainele kindlasti kasuks.

Kindlasti kasvasid kogemused infotehnoloogia vallas. E-koolitustel ja -koosolekutel osalemine on muutunud harjumuspäraseks. Väga hea on raamatukapi teenus, kuid see on kiiresti muutumas mugavusteenuseks, mil viiruse levikuga otsest seost ei ole. Raamatukoguhoidjad viivad teavikuid kappi jooksvalt ja harvad pole juhud, kui lugeja need kohe kapist välja võtab, sest nii on tema jaoks mugavam.

2 Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud

Muudatusi raamatukogude võrgus polnud.

Nõukogud on Põlva Keskraamatukogus ja Räpina valla Keskraamatukogus. Põlvas kinnitas nõukogu e-posti teel suvised lahtiolekuajad. Räpinas sai 2020. aastal valitud nõukogu esimest korda kokku (kontaktelt). Nõukogule valiti juhid, peateemana arutati puhkuseaegset asendamist haruraamatukogudes.

2.2 Eelarve

Tabel 2 (Summad tuhandetes)

Põhieelarve	Seisuga 31.12.20. €	Seisuga 31.12.21 €	Muutus %
Eelarve kokku	1 054,927	1 126,106	+6,7
sh Põlva Keskraamatukogu koos harukogudega	584,413	626,307	+7,2
Personalikulu	681,008	698,971	+2,6
sh keskraamatukogu	392,952	417,155	+6,2
Komplekteerimiskulu	202,806	206,469	+1,8
sh KOV-lt	149,440	151,168	+1,2
sh riigilt	53,366	55,301	+3,6
sh keskraamatukogu	100,178	101,247	+1,1
sh KOV-lt	70,660	70,700	=
sh riigilt	29,518	30,547	+3,5
Infotehnoloogiakulu	32,650	33,343	+2,1
sh keskraamatukogu	23,666	25,590	+8,1

Kulud on plusspoolel ja seda kõigi valdade lõikes: Kanepi valla raamatukogude eelarve kasvas 3,7% (210,781 ja 203,321) ja Rápina valla Keskraamatukogu oma 8,2% (289,018 ja 267,193). (Põlva valla andmed on tabelis.) Hinnatav on komplekteerimissumma tõus riigieelarvest, mis küll 2019. ja 2020. aasta võrdluses oli suurem (11,9%). Kohalikud omavalitsused on soetussummat igal aastal suurendanud, aga siingi on tõus jäänud väiksemaks (eelmist aastate võrdluses 5,8%). Investeeringute summa ehitistesse ja kapitaalremonti, mis 2020. aastal puudus, on kahe suure remondi (Moostes ja Põlgastes) tõttu Leevakul 130,669 tuhat eurot.

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
<i>Kultuuriministeerium</i>			
Kriisiabi – era ja KOV kultuuriasutuste teenuste ümberkorraldamine			
Põlgaste – pop-up telk ja kolm kätepuhastusjaama	01.07-31.12. 2021	1 435,20	1 435,20
Rápina – pakiautomaat-raamatukapp	01.07-31.12. 2021	7 320,00	7541,00
Maakonnaraamatukogu (Põlva) – kaugtööruumi rajamine	01.07-31.12. 2021	9 773,28	9 805,50
Raamatukogude arendamine			
Maakonnaraamatukogu – Krista Kumbergi ja Urve Uusbergi koolitused	16.09-20.12.2021	707,93	1 164,88
<i>Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapital</i>			
Maakonnaraamatukogu			
Kontserdisari „Muusika 102 Eestimaale“ (Polina Tšerkassova kontsert)	01.01-31.05.2021	300,00	682,92
<i>Eesti Kultuurkapitali Põlvamaa ekspertgrupp</i>			
Vastse-Kuuste raamatukogu			
Lugemisisu programmi hooaja pidulik tunnustusüritus	01.04-30.09.2021	200,00	389,90

Kontserdisari „Muusika 103 Eestimaale“ (Polina Tšerkassova kontsert)	15.03-30.09.2021	200,00	450,00
Tanel Tuvikese fotonäitus „Silmapiiri kaugus“	01.09-30.11.2021	148,00	179,81
Koit Kõrveli fotonäitus „Muinasjutuline Põlvamaa taevapiirilt“	15.03.-31.08.2021	200,00	297,22
Kohtumine Mudlumiga	15.09-15.03.2022	150,00	175,00
Raamatukogupäevade üritused	15.09-15.12.2021	195,00	294,37
Kohtumine Märt Treieriga	01.01-31.05.2022	200,00	230,00
Külli Kolina fotonäitus „Põlvamaa rohujuure tasandil“	01.01-30.04.2022	200,00	235,00
Kohtumine Contraga	01.03-31.10.2022	150,00	175,00
Maakonnaraamatukogu			
Kärt ja Ants Johanson kontsert „Mõtlikud lood ja laulud“	01.09-31.10.2021	400,00	600,00
Põlvamaa XVI maaraamatukoguhoidja päev	15.09-30.11.2021	600,00	1 174,03
Kontserdisari „Muusika 102 Eestimaale“ (Polina Tšerkassova kontsert)	01.01-31.05.2021	200,00	(eespool)

Eelarvesse laekus 22,379 tuhat eurot projektitoetust, mis on palju suurem kui 2020 (siis 2,815). Projektide üldmaksumus on 24,829 tuhat eurot. (Osa projekte on ellu viidud 2022. aasta esimesel kuudel.)

Summat kasvatasid taotlused „Kriisiabi – era ja KOV kultuuriasutuste teenuste ümberkorraldamise“ taotlusvooru. Saadud toetused võimaldasid luua innovatiivsed teenused Põlvas ja Räpinas. Ohutuse tagamiseks ja ürituste mitmekesistamiseks on oluline *pop-up* telgi soetamine Põlgaste raamatukogu-külakeskusele.

Kultuuriministerium toetas tänuvärselt ka koolituste läbiviimist.

Peamiselt on tegu avalikkusele mõeldud üritustega (toetus eeskätt Kulkalt) ja siingi on toetus väga vajalik, sest projektide (lisafinantseerimise) toel õnnestub läbi viia rohkem üritusi. Kõik kavandatu õnnestus ellu viia (olgu vahel hiline misega). Väga mahukas oli Mall Kõpu (Vastse-Kuuste) projektitegevus.

Tavapäraselt taotleti Kulkalt juubelitoetust raamatukoguhoidjatele (10) ja teiste kultuuri-valdkondade esindajatele (3).

Raha ürituste läbiviimiseks taotleti ka MTÜ-de egiidi all (Ahja ja Peri).

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Töötajate arv jäi samaks - raamatukoguhoidjaid 47 ja abipersonali 11. Raamatukoguhoidjate koosseis vähenes 0,10 võrra (42,875 ja 42,975). Kauksi raamatukokku võeti uus raamatukoguhoidja tööle koormusega 0,65 (varem oli koormus 0,75). Abipersonali koosseis (9,3) ei muutunud.

Räpina vallas võeti 26. märtsil vastu „**Räpina valla Keskraamatukogu töökorralduse reeglid.**“

Direktori käskkirjaga kinnitati „Põlva Keskraamatukogu komplekteerimispõhimõtted“.

Valmistati ette muudatused Põlva Keskraamatukogu kasutamise eeskirjas (lisati võimalus registreeruda lugejaks veebi teel jne). Uuendatud eeskiri võeti vastu 2022. aasta jaanuaris.

Riskianalüüs koostati Põlva Keskraamatukogus (olemasoleva täiendusena), Räpina valla Keskraamatukogus ja Kanepi raamatukogus.

Raamatukoguhoidjate hinnangul on lugejad lahtiolekuaegadega rahul. Muudatusi oli väga vähe. Kauksis muutus lahtiolekuaeg seoses uue töötaja ametisse asumise ja koosseisumuudatusega, Peril vihmavee läbijooksust tingitud ruumide rõskuse tõttu. Mõlemas raamatukogus vähenes lahtiolekuaeg nädalas kahe tunni võrra. Maaritsas ei ole enam kasutusel suvine graafik.

2.4.1 Ülevaade koolitustest

Vt LISA 1

Koolitustel väljaspool maakonnaraamatukogu osalesid 19 raamatukogu töötajad. Kindlasti peaks neid olema rohkem, kuid praegused olud seavad piiri ette. Maakonnaraamatukogu koolitustest võtsid osa kõik raamatukoguhoidjad.

Koolituste arv on märksa suurem kui mullu (71 ja 56), aga tunde on vähem (555 ja 598), mis on eelkõige tingitud väiksemast osavõtust ERÜ maaraamatukogude suveseminarist (3 osalejat, mullu 6). Suures ülekaalus olid koroonaaajale iseloomulikult e-koolitused.

Kõige populaarsemad olid **lastetöökoolitused**:

Algupärase lastekirjanduse päev (16 osalejat)

Lastekirjanduse aastakoosolek (16)

Lugemisisu programmi stardikoolitus (9)

Digitoremaid lugemisvõimalusi lastele (7)

Laps kirjanduses 9: laps ja keskkond (5)

Lasteraamatukogutöötajate suveakadeemia (2; ainus kontaktkoolitus)

Kõik koolitused olid väga huvitavad, suur tänu korraldajatele: Eesti Lastekirjanduse Keskus, Tartu linnaraamatukogu, Tartu Ülikool, Tuglase ja Underi Kirjanduskeskus!

Teised teemad:

Digipädevuse koolitus BCS koolituse ja Põlva vallavalitsuse koostöös (4 osalejat hübriidkoolitus, 2 osalejat kontaktset)

Kolmeosaline **juhtimiskoolitus** Rahvusraamatukogu, SpeakSmart OÜ ja Creativity OÜ koostöös (2 osa kontaktset, 1 veebi teel; 2 osalejat). Teemad olid väga huvitavad: argumenteerimine, avalikud suhted, teenusepõhine juhtimine jne.

Psühholoogiaalane koolitus „Kuidas olla säilienõtke“ - ETKA Andras (4)

Esmaabi (kontakt)koolitus (2)

Plakatite kujundamine tasuta veebikeskkondades – Tallinna Keskraamatukogu (2). Sama koolituse tellis ka maakonnaraamatukogu.

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus (ak tunnid)	Raamatukoguhoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/ Koolituseks kulutatud summa
10.02	<i>Info Kirjandus Muusika Jutuvestmine (hübriidkoolitus)</i>	Maia Punak Polina Tšerkassova	3	37/3	624,30
23.03	<i>Sotsiaalmeedia. Internet. Info (veebi teel)</i>	Maarja Punak	2,5	38/3	0,00
29.04	<i>Lasteüritused Raamatukogundus (veebi teel)</i>	Kadri Kiho Riin Olonen	3	32/3	0,00
10.05	<i>Plakatite kujundamine (veebi teel)</i>	Anu Vahtramäe Merle Tanilsoo	2,5	25/3	120,00
28.05	<i>Loodusharidus Raamatukogundus</i>	Iia Timmi Ivi Raudsepp	3,5	20/1	199,52

03.06	<i>Info. Andmebaasid. Andmekaitse (hübriidkoolitus)</i>	Anne Siniaas	2,5	30/3	21,00
27.08	<i>Õppekäik raamatukogudesse: Viimsi, Püüsi, Rahvusraamatukogu</i>	Tiiu Valm Kersti Haarde Piibe Piirma	8	18/3	1 048,20
16.08	<i>Laste- ja noortekirjandus</i>	Krista Kumberg	4	21/3	444, 88
21.10	<i>Raamatukogud Kultuurilugu</i>	Kaie Koser Ülo Needo	6,5	31/3	1 174,03
23.11	<i>Psühholoogia (veebi teel)</i>	Urve Uusberg	2	31/3	150,00
20.12	<i>Psühholoogia Aruandlus Jõulude tähistamine</i>	Urve Uusberg Küllli Ots	5	30/3	570,00
			42,5	313	4 351,93

Koolitussumma on koguni 119,1% võrra mullusest kõrgem (1985,90). Koolitusi toimus rohkem (11 ja 7), samuti sai üle kahe aasta teoks pikem õppekäik. Rohkem oli ka osalejaid (63,9%; 313 ja 191).

Koolituspäevi oli palju (11), neist neli e-keskkonnas, kaks hübriidvormis ja viis kontaktsena. Koostöös Põlva vallavalitsusega võeti kasutusele MS Teams. E-koolitused õnnestusid, kuigi tehnilisi probleeme oli. Suhtumine e-koolitusse on siiski kahetine – osaleb küll rohkem raamatukoguhoidjaid kui kontaktkoolitustel, kuid süvenemistase pole sama. Korraldajad soovivad raamatukogud koolituste ajaks sulgeda, kuid osa raamatukoguhoidjaid loodavad üheaegselt edukalt hakkama saada mitme tegevusega.

Käsitleti olulisi raamatukogutööga seotud teemasid: kirjandus, suhtlemispsühholoogia, sotsiaalmeedia, arendades pädevusi kirjanduse vallas, suhtlemisel lugejatega jne. Väga head olid Krista Kumbergi laste- ja noortekirjanduse loeng ning Maarja Punaku ülevaade internetiohtudest. Tallinna Keskraamatukogu kolleegid viisid läbi hea e-koolituse plakatite kujundamisest, kuid kindlasti vajab teema ka kontaktkoolitusi. Väga huvitavaks kujunes õppekäik Viimsi valla raamatukogudesse ja remondieelsesesse Rahvusraamatukokku.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Raamatukogud pälvisid tähelepanu ja esinesid väarikalt. Väga hea koostöö oli **Kaguraadio peatoimetaja Meelis Käoga**. Lisaks raamatukoguhoidjatele (vt [LISA 2](#)) tegi ta intervjuusid ka raamatukogu külaliste ja esinejatega, mis on väga oluline loomaks tervikpilti raamatukogudes toimuvast. Nii läksid eetrisse sisukad intervjuud Koostöö Koja juhataja Kairi Tilgaga (seoses näitusega „Kodukoha kompass“), jutuvestja Polina Tšerkassovaga (lisaks saade tema jutustatud

looga), kontserdikorraldaja Toivo Tuberikuga, Rahvusraamatukogu esindajate Marta Hangi, Merili Martinsoni, Paula Põderi ja Liina Valdrega ning pärimusmuusik Piret Ausiga. Eriti hinnatav on Põlva Keskraamatukogu 95. sünnipäeva kajastus – eelnevad intervjuud raamatukoguhoidjatega ja reportaaž sünnipäevapeolt.

Sisukas **giiditöö** jätkus Ahjal ja Kiidjärvel.

Uudsed on **videopöördumised sotsiaalmeedias**.

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Erialaharidust praegu keegi ei omanda.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Rahvusraamatukogu ja Tallinna Keskraamatukogu konkursi „Raamatukoguhoidja õpib, loob ja õpetab“ võidutöö „Usu või ära usu“, auhinnaks 3D-printer: **Ilona Oesalg-Tigasing** (Veriora)

Parim maaraamatukoguhoidja 2021 Põlvamaal, ühtlasi ERÜ tunnustuse aasta maaraamatukoguhoidja nominent, kaasnevad ERÜ ja Põlvamaa Omavalitsuste Liidu (POL) tänukirjad: **Margit Õkva** (Peri)

ERÜ tunnustuse aasta lasteraamatukoguhoidja 2021 nominent, kaasnevad ERÜ ja POL-i tänukirjad: **Tiina Hoop** (Saverna)

ERÜ ajakirjandusauhinna 2021 nominent: **Meelis Käo** (Kaguraadio)

Kultuuriministeeriumi tänukiri: Anni Iljina (Kauksi), Kaie Koser (Mooste), Kaie Puik (Põlva)

Kulka Põlvamaa ekspertgrupi tunnustuse aasta tegija nominent: Ilona Oesalg-Tigasing

Kulka Põlvamaa ekspertgrupi juubelitoetus: Tiina Hoop, Ilse Aigro, Heli Adamson, Kaie Koser, Külli Tohvri, Are Nupp, Kaie Puik, Mare Tee, Aado Kuhlap, Reet Kappo (kauaaegne Põlva Keskraamatukogu direktor)

Eesti Kultuurkapitali tänukiri töö eest Põlvamaa ekspertgrupis 2019-2021: Krista Pikk (Kiidjärve)

POLi tänukiri: Anni Iljina (Kauksi), Mooste raamatukogu (seoses juubeliga)

Põlva valla tänukiri: Kaie Koser

Kanepi valla tänukirjad - nominatsioonid *valla elu edendaja ja valla aukodanik*: Tiina Hoop

Räpina valla tänukiri tööjuubeli puhul: Karmen Pedosk (Leevaku)

Võrumaa arenduskeskuse tänukiri: Aado Kuhlap (Põlva)

Tartu kutsehariduskeskuse tänukiri heale praktikajuhendajale: Külli Vardja (Ahja)

Kõige suurem heameel on Ilona Oeselg-Tigasingi konkursivõidu üle. (Konkursil osales ka Võõpsu raamatukoguhoidja Aili Jürmann veebiviktoriiniga „Räpina kihelkond 385.”)

Traditsiooniline tunnustusüritus **Põlvamaa maaraamatukoguhoidja päev** peeti seekord Moostes, ühendatuna raamatukogu juubeliga. Kõigepealt tutvuti remondijärgse raamatukoguga, seejärel tehti Ülo Needo eestvõttel ringkäik restaureeritud mõisakompleksis. Koosviibimisel Veskiteatris kuulati Kaie Koseri ülevaadet raamatukogu ajaloost, tunnustati Margit Ökvat, Tiina Hoopi ja Ilona Oeselg-Tigasingi ning tänati tööjuubilare. Muusikalist külakosti pakkus Mooste Rahvamuusikakool.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

Vt [LISA 3](#)

Kindlasti oli eelmiste aastatega võrreldes edasiminekut.

Üle aastate avati uued raamatukoguruumid – Põlgastes. Põhjuseks polnud raamatukogu kehvad olud, vaid lasteaia laiendamine, kuid sama maja teise tiiba kolinud raamatukogu sai juurde pinda, samuti tehti ruumides remont.

Väga hea meel on Mooste raamatukogu kauaoodatud kapitaalremondi üle senistes ruumides. Väga vajalikud olid fassaadi remont Himmastes ja varikatuse ehitus Rasinal.

Põlvas remonditi senine köitja töötuba funktsionaalseks ja ilusaks kaugtööruumiks.

Väga suur edasimineku on Leevakul, kuhu otsustati ehitada (riigi toetusega) liginullenergiaga uus hoone, mis peaks valmima 2023. aastal.

Vastse-Kuuste raamatukogu laiendamine pandi kirja Põlva valla koalitsioonilepingusse.

Kahjuks ei edenenud uue maja ehitamine Valgjärvel. Loodetavasti ehitustegevus lähiajal siiski algab.

Võõpsu raamatukogu remondist aasta jooksul juttu ei olnud.

Peril on kaalutud mõisaaia renoveerimist, kuid otsust seni vastu võetud ei ole.

Lintes paigaldati rulood, mis raamatukoguruumides viibimise suvel talutavaks muudab. Põlvas pesti esmakordselt ära maja välisseinad, mis linnasüdames asuva hoone välisilmele kasuks tuleb.

Remondivajadus: tuletõkkeseptsiooni väljaehitamine ja siseremont (Põlva), katuse uuendamine (Erastvere), elektrisüsteemi vahetus ja sanitaarremont (Maaritsa), WC remont (Kanepi, Kauksi), trepikivide väljavahetamine ja uste-akende tihendamine (Kiidjärve). Enamus töödest on planeeritud 2022. aastasse, maakonnaraamatukogu siseremondiks on tõenäoline leida raha paari aasta pärast.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Juurdepääs on tagatud 16 raamatukogus. Vastse-Kuustes raamatukogule rajati käsipuuga kaldtee välistrepile ja vaja oleks ka (ilmselt mobiilset) kaldteed sisetrepile. (Kaldteed pidi saab raamatukokku ka koolimaja uksest.) Põlgaste raamatukogu endistesse ruumidesse sai kaldteega

hõlpsalt, praeguse sissepääsu juures seda ei ole. Kuna tegu on vaid üheastmelise trepiga, on juurdepääs ikkagi olemas. Head tingimused on Ahja raamatukogus, kus lisaks kaldteele välistrepil on siseruumides paigaldatav tasanduslaud eri tasapindadel põrandate jaoks.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Mehikoormas uuendati põhikooliga ühiseid Wi-Fi võrgu seadmeid, mille tulemusel levi paranes. Valgjärvel parandati internetiühendust.

Päris palju uuendati IT-tehnikat.

Kanepi valla raamatukogud (Erastvere, Valgjärve, Kanepi) said vallavalitsuselt vähekasutatud heas korras arvuteid.

Veriora sai esimesena maakonnas 3D-printeri.

Printeri-skänneri-koopiamasina said Mehikoorma, Mooste, Röpina. Valgjärvel soetati kleepribaprinter autorimärgiste printimiseks.

E-koolitusteks vajalikku tehnikat (veebikaamerad, mikrofonid, kõrvaklapid jm) lisandus Himmastes, Ahjal, Lintes, Vastse-Kuustes, Tilsis, Rasinal, Põlvas.

Suur osa arvutipargist vahetati välja Ahjal.

Põlva kaugtööruum varustati uue arvutikomplektiga ja lisamonitoriga (ühendamiseks kasutaja sülearvutiga). AIP-is vahetati välja monitorid.

3 Kogud, komplekteerimine ja töötlemine

3.1 Komplekteerimise põhimõtted ja uuendused

Vastu võetud komplekteerimispõhimõtted (vt [2.4](#)) sätestavad kogude kujundamise prioriteetid:

- ilukirjandus eesti ja välisautoritelt (v.a väheväärtuslikud toesed)
- laste- ja noortekirjandus eesti ja välisautoritelt (v.a väheväärtuslikud teosed)
- teadmiskirjandusest eesti autorite ja/või Eestit puudutav kirjandus, rahvuskultuuri ja eestlust käsitlev kirjandus
- tarbekirjandusest laiemale lugejaskonnale huvipakkuv elukestvat õpet toetav kirjandus, eelistatult eesti autoritelt
- kodulookirjandus

Raamatukogud said riigieelarvest toetust teavikute (v.a perioodika) ostmiseks 55,301 tuhat eurot (sellest 47,250 põhiraha ja mais lisaks 8,051). 2020. aastaga võrreldes kasvas toetus eeskätt tänu lisasummale 3,6% (siis 53,366 tuhat.)

Riigitoetuse eest osteti maakonda 35,2% kõikidest ostetud raamatutest (4347 eks), mis on võrdne eelmise aastaga (35,1% ja 4349 eks).

Kõik raamatukogud täitsid taas nõude osta 30% riigitoetuse eest väärtkirjandust (16,590 tuhat).

Omavalitsused toetasid teavikute ostu 151,168 tuhande euroga, sellest perioodikale 44,568 tuhat. Mullu oli toetus vastavalt 149,440 ja 43,940. Väike kasv oli nii kogusummas (1,2%) kui ka perioodika osas (1,4%).

3.1.1 Raamatute komplekteerimine

Hangiti 13 249 (mullu 13 337) teavikut (v.a perioodika), sellest osteti 12 362 raamatut, 17 auvist, 4 lauamängu ja annetuseks saadi 866 teavikut (859 raamatut, 7 auvist).

Teavikute koguarv langes 88 eks võrra (0,7%), sellest ostud 24 ja annetused 64 võrra.

Maakonnaraamatukogu soetas kokku 2079 teavikut (2067 raamatut, 12 auvist), sellest teadmiskirjandust 735 eks (35,6 %) ja ilukirjandust 1332 eks (64,4 %). Teavikute arv on kasvanud koguni 12,0% (1857). Veidi muutunud on maakonnaraamatukogus teadmis- ja ilukirjanduse proportsioonid – teadmiskirjanduse osakaal on langenud (mullu 38,5%) ja ilukirjanduse oma tõusnud (61,5%). See on mõistetav, sest teadmiskirjanduse puhul välditakse sisulist dubleerimist: kui samal teemal on juba sisukad heas korras raamatud olemas, kaalutakse uute soetamist hoolega.

E-raamatuid ei ole puuduva nõudluse tõttu tellitud.

Annetuste arv ja osakaal on vähenenud: 866 teavikut, osakaal soetatud teavikutest 6,6 % (mullu 930 teavikut; 7,5 %). Ka teavikute koguarvu vähenemisel on suur osa annetustel (64 eks).

Maakonnaraamatukogule annetati 66 teavikut (3,2% soetatud teavikute üldarvust; 63 raamatut, 3 auvist), mis samuti on mullusega võrreldes vähem (siis 85 teavikut ehk 4,6%). Annetuste arv on viimastel aastatel pidevalt vähenenud.

Suuremad annetajad: Kultuuriministeerium (Lugemisisu programmi raamatud), Võru Instituut, Tervise Arengu Instituut, Hoiuraamatukogu, Vabariigi Presidendi Kantselei, Räpina Vabahariduse Ühendus, MTÜ Leevakk, Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku kantselei, Põlvamaa arenduskeskus, Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA.

Eraisikud: Milvi Hirvlaane, Jaanika Elias, Helen Truija jt. Kõige suurem heameel on raamatukoguhoidjatel Lugemisisu raamatute üle. Raamatukogudele annetati sisukaid koduloo-raamatuid.

Tarnijad: Rahva Raamat (67,1%), Bestkaup (13,9%), Varrak (9,6%), Apollo Kauplused (4,0%), RaamatuKodu (3,7%), Ajalevi (0,5%) jm. RaamatuKodu, mille osakaal mullu oli suurem (6,2%), lõpetas tegevuse. Veidi tõusnud on Rahva Raamatu ja Apollo osa.

Kõik raamatukogud tellivad **Rahva Raamatu** kodulehelt, mis on mugav ja võimaldab järelkomplekteerimist. Rahva Raamatust tellitakse endiselt kord nädalas ka näidised. Komplekteerijad jälgivad hindu ja soetavad teavikuid ka soodsmüükidelt.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Kokku soetati 861 **ajakirjade aastakäiku** (mullu 843; kasv 2,1%) , neist annetuseks 160 (183; langus 12,6%).

Maakonnaraamatukogu sai juurde 99 aastakäiku, sellest annetusi 24 (mullu 106 ja 28; vähenemine 6,6 ja 1,3%).

Mitu raamatukoguhoidjat kurtis, et perioodikaraha jäi väheseks. Igal aastal on väljaannete hinnad tõusnud ja nii ei saa kahjuks kõike vajalikku tellida.

Annetatud on ajakirju Sotsiaaltöö, Eesti Loodus, Horisont, Eesti Mets, Jooksja, Tennis. **Ajalehtede aastakäike** soetati mullusest 3,0% vähem (322 ja 332), maakonnaraamatukogus 13,9% (31 ja 36). Vähenemine on eelkõige annetuste arvelt (-23,3%).

Suuremates raamatukogudes on ostetud ajalehtede digilugemise võimalust (Postimees, Lõuna-Eesti Postimees, Eesti Päevaleht, Võrumaa Teataja).

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid komplekteeriti kokku 24 (17 ostu ja 7 annetust), neist 12 maakonnaraamatukogule. Auviste arv on võrreldes eelmise aastaga poole võrra kasvanud.

Muud teavikud. Lisandus ostudena 4 lauamängu.

3.2 Inventuurid, mahakandmised

Kokku kustutati 18 129 teavikut (mullu 18 139), sellest raamatuid 18 117 (18 100), auviseid 6 (25), elektroonilisi teavikuid 5 (10) ja muid teavikuid 1 (4) eks.

Maakonnaraamatukogus kustutati kokku 3655 teavikut (19,7% rohkem), sellest raamatuid 3653 ja auviseid 2. Liigseid eksemplare loovutati Hoiuraamatukogule.

Kustutusakte koostati 26 raamatukogus, mis on hea näitaja. Kõige enam kanti teavikuid maha Krootusel, Räpinas, Leevakul, Lintes ja maakonnaraamatukogus. Viimane on järjepidevalt rõhutanud kogude puhastamise vajadust kõigis maakonna raamatukogudes.

Inventuur viidi läbi Savernas. Ka inventuurivajadust on rõhutatud ja 2022. aastal on inventuur kavas mitmes raamatukogus.

4 Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Raamatukoguteenused muutusid senisest veel kättesaadavamaks, sest Räpinasse soetati **raamatukapp** ja mitu Kanepi valla raamatukogu sai **tagastuskasti**.

Põlvaski oli raamatukapi esimene aasta, sest see paigaldati 2020. aasta lõpul. Lugejad võtsid teenuse ruttu omaks.

Põlvas sai alguse **kaugtööteenus**, mille tarvis remonditi ja varustati tehnikaga spetsiaalne ruum. Külastajad on teenuse väga hästi vastu võtnud.

Raamatukogude keskkond muutus õdusamaks. Kauksis remonditi senine hoidlaruum muinasjututoaks. Moostes lõhuti remondi käigus välja seinakapid ja avardunud ruumi seati sisse puhkeala tugitoolidega. Põlgaste raamatukogus on nüüdsest palju avaram ja arhitektuuriliselt huvitavam. Põneva seinakrohviga avar lugemistuba sobib väga hästi ka ürituste läbiviimiseks ja näituste jaoks.

Maaritsa raamatukogu sai senise asemel mahukama vitriinkapi.

Ruusal soetati raamatukogu ette pink, et oleks mugavam Wi-Figa töötada.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Kasutajaarvuteid on endiselt 56. Maakonnaraamatukogus suurenes AIP-i külastuste arv 18,3%. AIP-i kasutati ka Töötukassa motivatsioonikoolituse läbiviimisel.

Arvuteid kasutatakse raamatukogudes enamasti pangäulekannete tegemiseks, kirjade saatmiseks, dokumentide ja piletite printimiseks, infootsinguks. Üks raamatukoguhoidja märgib, et hakkas propageerima võimalust printida otse nutitelefonist. Mõni lugeja küll kahtles algul, aga kõik dokumendid said korralikult välja trükitud.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused

Tabel 5

Raamatukogu	Lugejad 2020	Lugejad 2021	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	9 343	8 717	-626
Sh keskk (Põlva)	2 536	2 332	-204

Raamatukogu	Külastused 2020	Külastused 2021	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	147 488	142 825	-4 663
Sh keskk	38 314	36 929	-1 385

Raamatu-kogu	Laenut-d 2020	Laenut-d 2021	Muutus (+-)	Päringud 2020	Päringud 2021	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	361 889	351 465	-10 424	5 753	6 551	+798
Sh keskk	102 675	96 678	-5 997	1 415	1 576	+161

Põhinäitajad (peale päringute) on kahjuks langenud: lugejad 6,7% (Põlvas 8%), külastused 3,2% (3,6%), laenutused 2,9% (5,8%). Peamiseks põhjuseks on epidemioloogiline olukord, mis nakatumishirmu tõttu võimalikke külastajaid raamatukogudest eemale hoiab. Kevadel, kui ühiskond oli suletud, arvas osa inimesi kindlalt, et kinni on ka raamatukogud. Distantsõpe koolides vähendas samuti raamatukogude külastamist. Langus on kõige suurem lugejate osas. Päris paljudes raamatukogudes on arvnäitajad (enamasti küll osaliselt) siiski tõusnud. Nii on lugejaid rohkem 11 raamatukogus, külastusi ja laenutusi vastavalt 14 ja 15 raamatukogus. Ka nende arvude põhjal saab tõdeda, et laenutuste ja külastustega on asi parem. Kõik näitajad on

tõusnud viies raamatukogus: Krootuse, Leevi, Linte, Veriora ja Võõpsu. Lugejate kohta vaadat ka Tabel 6 (lapslugejatest).

Infopäringud

Päringute arv on rõõmustavalt kasvanud (13,9%, Põlvas 11,4%).

Päringute lahendamine on töö- ja ajamahukas ning eeldab head koostööd nii raamatukogude endi vahel kui ka mälu- ja haridusasutustega, mida raamatukoguhoidjad ka teevad. Keeruliste juriidiliste probleemide korral on aidatud leida jurist.

Töö õppijatega. Maakonnaraamatukogus oli aasta märksõnaks õpilaste loovtööd, mis oli pärajaks väljakutseks, aga pakkus ka rohkesti rahuldust, sest oli näha, et õpilased said aimu märksõnastiku kasutamisest ja andmebaasidest otsimise võludest. Pingi meisterdanud õpilane vajab materjali talurahvamööbli ajaloo, lambi valmistanu aga valgusallikate kohta peervalgusest tänapäevani. Kauksi raamatukoguhoidja oli mitme õpilase loovtöö juhendaja ja tal tuli palju materjali otsida.

Huvipakkuvamaid päringuid õppijatelt veel (Põlva): *ekstreemsed ja õõvastavad teod ilu nimel, perekodude toimimine eriolukorra ajal, iseseisev elu ja toimetulek ühiselamus (õpilaskodus)*. Selliste teemade puhul sai õpilasi ärgitatud ja juhendatud kirjanduse otsimisel leidma tava-pärasest erinevaid märksõnu: näiteks viimase teema puhul *kohanemine, sotsiaalsed oskused, toimevõimekus, subjektiivne heaolu, toimetulek jt*.

Tudengite esitatud päringutest oli huvitavaim *Eesti pensionisüsteem 1918-1940*, mille puhul sai vormistatud ka mitu RVL-i tellimust, kasutatud Juridica bibliograafianimestikku, otsitud ja avastatud tolaeagsete seaduste tekstide olemasolu Digaris jne. RVL kaasnes ka teiste päringutega: majaomanik huvitus individuaalelamute ehitamisest (projektidest) 1960ndatel. Vajalik kirjandus laenati Tartu linnaraamatukogu tehnikakirjanduse osakonnast.

Põlvas oli tavapäraselt palju käsitöölaseid päringuid: *etnograafiline pits, tuniisitehnika, Hiiumaa heegeldised, setu värviline ja valge pits, unenägudepüüdjä valmistamine jne*.

Kui oma otsingud päringute lahendamisel ei kandnud vilja, pöördui ka suuremate raamatukogude poole, näiteks *testmaterjale väikelaevajuhi eksami sooritamiseks*.

Koduloolised päringud. Põlvas otsiti materjali Taevaskoja, Mikitamäe kooli, Veriora raudteejaama küüditatule püsitatud mälestusmärgi kohta jne. Endiselt on oluline kodulookartoteek (*auto-motosport Põlvamaal 1960-1990, Põlvamaa teede ajalugu jne*).

Erastveres tunti huvi sealse algkooli õpetajate vastu. Kanepis sooviti teada skulptor August Weizenbergi lapsepõlvetalu kohta Naha külas. Mehikoormas oli päringuid seotud vanade fotodega lähiümbrusest. Valgjärvel otsis raamatukoguhoidja huvilisele infot sealse mõisa kohta ja viis ta kokku kodukandist pärit Tartu Ülikooli õppejõuga. Paaris raamatukogus on otsitud infot konkreetsete maamajade ajaloo kohta seoses ostusooviga. Kodulooga seostub ka üks ebaharilik päring: huviline soovis lähikondsete sünnipäevadel aastatel 1931., 1951., ja 1961. aastal nende kodupaikades (Võru ja Röpina) ilmunud ajalehtede kohta. Kõige lihtsam oli leida 1931. aasta Wõrumaa Teataja, kuna see on digiteeritud.

Varia: *abivahendid puuetega inimestele, sotsiaaltoetused, väljumine teisest pensionisambast, energiahüvitised, kohalike omavalitsuste valimised, arstide vastuvõtuajad, ühistranspordi sõidugraafikud, maakonna vaatamisväärsused ja majutusvõimalused, ravimite kõrvalmõjud,*

ravimtaimed, dementsus, mälumislihaste probleemid, koroonaviirus, permakultuur, iluaiandus, maarjakask, viikingid, investeerimine, usundid, Singeri õmblusmasina ajalugu, lastele sobiv puidutöö jne.

Raamatukogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv*	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Linna/maak. rmtk	12	48	24	95	1 545	5 676
Sh maakonnarmtk	0	5	0	30	0	0

*kui järelvaatamine võimaldati peale ürituse toimumist

Raamatukogu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate arv*	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Linna/maak. rmtk	1	8	Pole teada	63	Pole teada	Pole teada
Sh maakonnarmtk	0	0	0	0	0	0

*kui järelvaatamine võimaldati peale koolituse toimumist

Raamatukogu	Virtuaalnäituste arv 2020	Virtuaalnäituste arv 2021	Virtuaalnäituste külastajate arv 2020	Virtuaalnäituste külastajate arv 2021
Linna/maak. rmtk	1	10	Pole teada	1 120
Sh maakonnarmtk	0	0	0	0

Virtuaalettevõtmiste statistiline arvestus on kindlasti veel lapsekingades ja mõistedki täpselt defineerimata. Tabelis on **virtuaalürituste** hulka arvatud veebiviktoriinid, FB-postitused (ülevaated kirjandusest ja pärimuskultuurist, ettelugemispäev, muusikaline etteaste) ja *online*-võimalused (mängud, õnneloos). Kuna postitused eelnevalt salvestati, on enamasti tegu järelvaatamisega. Reaalajas üritusi läbi ei viidud. Kõikide virtuaalsete ettevõtmiste puhul pole olnud võimalik osasaajate arvu kindlaks teha. Mullusega võrreldes on kasv suur ja kindlasti on jõutud sisuliselt uuele tasemele. Väga head tööd tegid Margit Õkva Peril (12 üritust ja 2856 vaatamist) ja Krista Pikk Kiidjärvel (14 ja 2560). Reaalajas raamatukogutunde (7) viis Kauksis läbi Enna Prükk. Koolituste hulgas on ka Ilona Oesalg-Tigasengi väga huvitav interaktiivne kursus info hindamisest „Usu või ära usu“. Näitusi eksponeeriti Peril ja Kiidjärvel.

4.3 RVL-teenindus

RVL-i arvud on veidi langenud, kuid teenus on ikkagi väga oluline ja toimis hästi. 2020. aasta oli kevadise eriolukorra tõttu kindlasti keskmisest intensiivsem RVL-i aasta, seetõttu on väike langus (1,7%) mõistetav. RVL-iga tellisid raamatukogud 4526 teavikut (mullu 4605). RVL-iga tegelesid kõik raamatukogud ja kõik raamatukogud ka tellisid. Tellimuste skaala on 1-529 (mullu 5-748). Kõige rohkem tellisid teistelt Vastse-Kuuste (529), Valgjärve (514), Saverna (361) ja Räpina raamatukogu (264). Peamiselt on RVL-i teenus maakonnasisene – igal aastal avastatakse ka uusi partnereid – kuid mitte ainult. Näiteks täideti Savernas Lääne Maakonna Keskraamatukogu tellimus.

Maakonnaraamatukogu tellis vastavalt 479 ja 521. Kuna seekord polnud koostöönäitust Tartu linnaraamatukoguga, telliti sealt raamatuid vähem. Sellest hoolimata oli nimetatud raamatukogu kõige parem RVL-i partner (25 teavikuga), iga-aastased partnerid on ka Rahvus-raamatukogu (10), Tallinna Ülikooli raamatukogu ja Võrumaa Keskraamatukogu (mõlemad 4). Tänuväärset aitasid aruandeaastal teavikutega ka Ülenurme rahva- ja kooliraamatukogu, Tartu Tervishoiu Kõrgkooli raamatukogu, Lääne-Virumaa Keskraamatukogu jne. Põlvast laenati 1508 teavikut, kõige rohkem Vastse-Kuuste (273), Ahja (220), Valgjärve (187), Veriora (107), Räpina (92). Väljastpoolt maakonda tellisid Harju maakonnaraamatukogu ja Martna raamatukogu.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Kuna ilu- ja lastekirjanduse arvestus on ühine, pole lastekirjandust eraldi võimalik välja tuua. Raamatukoguhoidjad hindavad väga kõrgelt Lugemisisu programmi annetust. Kaheksa programmiga ühinenud raamatukogu said kokku 498 raamatut, mis on arvestatav hulk. (Teine saadeti jõudis raamatukogudesse 2022. aasta algul.) Lastekirjanduse komplekteerimisele ja järelkomplekteerimisele pööratakse palju tähelepanu. Abiks on Lastekaitse Liidu nimestikud ja Eesti Lastekirjanduse Keskuse kuuraamatud. Maakonna raamatukoguhoidjaid nõustavad raamatute valikul lasteteeninduse töötajad ja kindlasti on tuge täienduskoolitusest.

4.4.2 Laste- ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Rmtk	Lug-d 2020	Lug-d 2021	Muutus (+-)	Külast- d 2020	Külast- d 2021	Muutus (+-)	Laenut 2020	Laenut 2021	Muutus (+/-)
Linna/ maak. Rmtk	2 563	2 222	-341	37 810	35 082	-2 728	34 659	30 621	-4 038
Sh keskk	738	593	-145	7 469	6 333	-1 136	7 759	6 719	-1 040

Lugejate arv on langenud 13,3%, külastused 7,2% ja laenutused 11,6%. Maakonnaraamatukogu (Põlvas) vastavalt 19,6%, 15,2% ja 13,4%. Langus näib suurena, kuid pilt saab selgemaks, analüüsides Põlva lasteteeninduse laenutuste arvu täiskasvanutele. Selgub, et see on mullusega võrreldes kasvanud 9,6% (10 673 ja 9738) ning lasteteeninduse laenutuste koguarv on vähenenud vaid 0,6% (17 392 ja 17 497). Järjest rohkem laenavad lastele kirjandust vanemad, kellest paljud on ise raamatukogu lugejad ja lapsi lugejaks vormistada ei soovi. (Statistikas kajastuvad need laenutustena täiskasvanutele.) Seda kinnitavad ka maaraamatukoguhoidjad. Kindlasti on põhjuseks seegi, et lapsed käisid koolis lünklikult, mis paratamatult mõjutas ka raamatukogu külastamist. Külastuste arvu langetas ka osade ürituste ärajäämine. Muidugi on ka väga positiivseid näiteid. Kanepi raamatukogus pakuti lastele palju (ja uudset) tegevust ning külastused ja laenutused kasvasid vastavalt 38,3% ja 29,4%. Vastse-Kuustes, kus samuti palju tegevust, kasvas lugejate arv 16,7% ja laenutuste arv 7,9%. Erastvere raamatukogus tõusid kõik näitajad. Kohalkasutust tabel 6 ei kajasta, aga näiteks lasteteeninduses on see kasvanud – rohkem lasteaiarühmi on avastanud hubase mänguala.

4.4.3 Laste- ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Väga oluline on raamatukoguhoidjate asjatundlikkus. Lastetöö täiendkoolitus oli aasta jooksul raamatukoguhoidjate jaoks põhiline (vt [2.4.1](#)). Lastetööd käsitletakse ka maakonnaraamatukogu koolituspäeval. Krista Kumberg pidas suurepärase loengu laste- ja noortekirjandusest ning Kanepi noorsootöötaja Kadri Kiho tutvustas äpi *Actionbound* kasutusvõimalusi. Lugemisharjumuste kujundamisel on väga oluline järjepidevus. Raamatukogud jätkasid lugemispäevade, jututundide, Lugemisisu teematundide jms läbiviimist. Kasuks tulevad ka näitlejaoskused, mis mõnel raamatukoguhoidjal lausa professionaalsel tasemel – Kaie Koser (Mooste) viib lugemistunde läbi, olles ka väga hästi kostümeeritud ja grimeeritud. Lugemisisu puhul tehakse lastega palju ka individuaalset tööd. Põlvas jätkus lugemiskoerte programm. Kuna teraapilised tegevused olid lubatud, lugesid lapsed Nepsule ette ka kevadel. Hooaeg lõpetati meeleolukalt Taevaskoja raamatukogu õuealal ja sügisel alustati kolmandat hooaega. Senine praktika näitab, et koerale ettelugemine parandab lugemisoskust tunduvalt. Järjepidevust kannab ka suvelugemine, mida korraldati Kanepis, Maaritsas, Kiidjärvel, Savernas, Vastse-Kuustes ja Põlvas. Vastse-Kuustes olid seekord ka lisaväljakutsed, näiteks oma lugemise pildistamine, millest sai tore foto näitus. Väga tähtis on ka raamatukogu keskkond, mida mitmes kohas parandati. Põlgaste uues raamatukogus said lapsed eraldi ruumi. Kauksis loodi senisest hoidlast õdus muinasjututuba, mis sobib nii omaette olemiseks kui ka ürituste läbiviimiseks. Moostes kujundati lasteala remondi käigus otstarbekamaks.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

Vt [LISA 4](#)

Üle-eestilised üritused

3.-4. klassi kirjandusmäng toimus tervikuna veebi teel. Maakonnavori kulges Google Drive'i kasutades ladusalt, häid nõuandeid andis vallavalitsuse spetsialist Raul Raigla. Võistkondade arv (7) oli olusid arvestades väga hea. Võistluse võitis ja finaalis osales Kanepi gümnaasiumi esindus koosseisus Iiris Nurmla, Hugo Märtnman ja Henri Häelme, juhendas Karina Toots.

4. klasside ettelugemisvõistluse „Ega mets tühi ole“ sai maha pidada kontaktsena. Maakonnavooru võitis ja finaalis osales Viluste põhikooli õpilane Olimar Jaroslavski, keda juhendasid Triin Keres ja Merili Juhkason.

Lugude jutustamise festivali „Üks ei ole ühtegi“ raames külastas Piret Päär viit raamatukogu (Kanepi, Saverna, Leevi, Röpina, Vastse-Kuuste).

Rändnäituse „Pikk-Pikk teekond“ teematunnid õnnestusid hästi kõigis raamatukogudes (Ahja, Tilsa, Saverna, Vastse-Kuuste). Esiletõstmist väärivad suur tundide arv (12) Vastse-Kuustes ning Tiina Hoobi (Saverna) näitlejameisterlikkus ja leidlikkus. Kõik eeltoodud ettevõtmised on väga tänuväärsed!

Valikuliselt üritusi

Perepäevad algatati Kanepis ja Savernas. Paljude tegevuste hulgas olid olulised ka lugemisega seonduvad: Kanepis lahendasid lapsed sõnarägastikke raamatukangelastest, Savernas peeti jututunde, tunnustati Lugemisisu tublimaid jne.

Põlvas toimus mitu ettevõtmist keskväljakul. **Vanavanemate päeval** (suvel) võtsid raamatukoguhoidjad eesmärgiks kõnekäändude, mõistatuste ja lendlausetega kaudu vanavanemate tarkusi lasteni viia. **Päkapikutrallil** viisid Põlva, Vastse-Kuuste, Kiidjärve ja Peri raamatukoguhoidjad läbi kolm toredat jutuhommikut (teemadeks lumememmed, päikese teekond jne).

Seikluslik kõnnisari Kanepis raamatukogu ja noortekeskuse koostöös kujunes menukaks. Asutuste akendele pandi pildid koos küsimustega, mis tuli *Actionbound*’i kasutades üles otsida. Esimesel kõnnil käisid ainult lapsed, edaspidi liitusid emad-isad ja koeradki. Raamatukogus olid teemakohased raamatuväljapanekud.

Kohtumised kirjanikega: Triinu Laan (Vastse-Kuuste, Põlva), Rainer Rahasepp (Kauksi, Vastse-Kuuste, Põlva), Liis Sein (Leevaku), Kätlin Vainola (Veriora), Kertu Sillaste (Linte). Kolm viimatinimetatud kirjanikku sõitsid Röpina valda koos ja jagunesid raamatukogudesse laiali. Kokku oli kohtumisi 13, sest nakkusohutuse tagamiseks olid lastegrupid väiksemad ning Triinu Laan ja Rainer Rahasepp esinesid mitmel korral järjest. Kõik kohtumised olid väga toredad ja omasid ka lisaväärtust, näiteks rääkis politseinikuametit pidav Rainer Rahasepp ka liiklusohutusest ja kinkis kõigile helkuri.

Võistlustega püüti kevadel distantsõppe ajal lapsi võistleva kutsudes värske õhu kätte meelitada. Vastse-Kuuste pereviktoriin (veebis) suunas lapsed loodusesse.

Põlvas mängiti mängu „Tuvasta raamatutegelane“ – savist kujuke raamatukogu aknal. Võistlusel kasutati Jõhvi kunstikoolis Heli Kalle käe all valminud toredaid töid, mis ka raamatukogudes näitusel olid (Erastveres, Maaritsas, Savernas, Põlvas). Suvine veebiviktoriin Vastse-Kuustes oli Jaan Rannapi loominguline aineline.

Meisterdamist oli taas palju ja põnevat. Ruusal korraldati koostöös kultuurikeskusega kuldnokkade pesakastide meisterdamine 8-10-aastastele poistele, mida juhendas Teet Parring. Raamatukogus oli näitus „2021. aasta lind kuldnokk“. Paar näidet Perilt, kus käeline tegevus väga au sees. Puutöömeister Meelis Kihulane õpetas poisse arhailisi kasetohust noavutlareid

meisterdama. Kaks väikest tüdrukut õpetasid emadepäeva eel valmistama ingliteemalisi aksesuaare. Jõulude eel tegutses mitu päeva Päka-Mutu töökoda, kus raamatukoguhoidja Margit Õkva käe all valmisid väga toredad tööd. Jõulutöötube oli paljudes raamatukogudes.

Näitusetegevus (lisaks ülaltoodule). Väljas oli mitu vahvat mänguasjanäitust raamatukoguhoidjate kogudest: kaisukarud Põlvas, Polümeeri samblaloomad Ahjal, konnakujud Tilsis, pehmed mänguloomad Erastveres.

Vastse-Kuustes kujunes väga toredaks 9. klassi õpilaste maalinäitus „Reprod Eesti kunstnike töödest“. Samas vormistati Saksamaal elava Põlvamaa juurtega Tanel Tuvikese (14) fotonäitus „Silmapiiri kaugus“ (fotod Eestist), mis rõõmustas vaatajaid mitmes raamatukogus ja jätkab oma teed. Vanakülas avati pidulikult lastejoonistuste näitus. Vahel võib näiliselt täiskasvanutele mõeldud näitus anda toredaid võimalusi koos lastega käsitlemiseks. Nii oli Kanepis suure näitusega „Kanepi Vabatahtliku Tuletõrje Selts 100“, kus oli palju huvitavaid esemeid.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 7

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	1 117	1 197	118

Koduteenindus on taas kasvanud – kordade arv 30,9%, teenuste arv 27,7% ja kasutajate arv 8,3%. Koduteenindust pakkus 25 raamatukogu, aktiivsemalt Kiidjärve (186 korda), Vastse-Kuuste (168), Põlva (130), Karilatsi (110), Vanaküla (93), Räpina (53), Kauksi (32), Krootuse (32). Kasutajaid on raamatukoguti 1-15. Teenused on sarnased varasematele aastatele, lisaks laenutamisele ettelugemine, arvutiõpe, abi dokumentide täitmisel (lisandus COVID-19 vaktsineerimistõendi loomine ja väljatrükk) ja pangaülekannete tegemisel, aga ka puude toomine ja poeskäimine. Mitut teenust pakkusid Vastse-Kuuste, Karilatsi, Kauksi, Tilsis, Rasina ja Taevaskoja raamatukogu.

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Maarja Küla elanike Kiidjärve raamatukogu külastus (traditsiooniline üritus)	2	16
Esmakordne heategevusprojekt „Pühadehõngu hooldekodusse“ Savernas. Kuna plaanitud väikest kontserti hooldekodus korraldada ei saanud, pandi kokku nimelised kingipakid hoolealustele ja personalile. Lapsed valmistasid jõulukaunistusi, noortekeskuse kokandusring ja raamatukoguhoidja Tiina Hoop küpsetisi. Kunstiõpetaja Krista Varul valmistas hooldekodu töötajatele tänumedali ennastalgava töö eest.	1	43

Saverna raamatukogul on kohalikus hooldekodus teeniduspunkt.

Ruusal viisid raamatukogu lugejad, ühtlasi hooldekodutöötajad, järjepidevalt oma hooalustele raamatuid.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

4.6.1 kohalikul tasandil

POL eraldas maakonnaraamatukogule tavapäraselt tegevustoetust ja jagas tunnustust (vt [2.4.5](#)).

Põlvamaa arenduskeskus toetas taas üle-eestiliste võistluste maakonnavoore (3.-4. klasside kirjandusmäng ja 4. klassi õpilaste ettelugemisvõistlus) ja osavõttu finaalist.

Koostööst vallavalitsustega saab tuua uudseid näiteid. Räpina valla raamatukogud jagasid jõulude eel kommipakke lastele ja eakatele. Põlva keskväljakul korraldati esmakordselt jõulufestival, mida rikastasid raamatukoguhoidjate jutuhommikud (vt [4.4.3](#)).

Ruusal keskenduti **küla aktiivi** koosolekutel lastele ja noortele täiendavate vaba aja võimaluste loomisele.

Põlva valla **kultuurikorraldajate** võrgustiku tööst võtab osa Kati Maidla. Kevadel, kui rahvamajade igapäevatöö oli pärsitud, suheldi vallavalitsuse eestvõttel tihedalt e-keskkonnas. Samuti käidi tutvumas üksteise tööga. Kati Maidla tutvus Vastse-Kuustes rahvamaja tööga ja Irina Retkova raamatukoguga. Sellised kohtumised on rikastavad.

Põlvas oli hea koostöö kultuurikeskusega esmakordselt toimunud festivali Põlva Ööd raames – raamatukogu korraldas Kärt ja Ants Johanson kontserdi „Mõtlikud lood ja laulud“. Põlva kultuurikeskus ja Räpina valla kultuurikeskus annetasid pääsmeid Põlvas peetud virtuaalsete lugejamängude parimatele. Väga head koostööd teevad Saverna raamatukogu ja külakeskus eesotsas Andres Määriga. Märkimisväärne on esimese perepäeva toimumine.

Ettevõtjatega tehti head koostööd Võõpsus ürituse „Hakka ettevõtjaks“ raames. Ettevõtjad Aivar Täpsi, Kõlleste Garlic, Kõrgemäe talu ja Uue-Saaluse veinitalu tutvustasid oma toodangut ja rääkisid väikeettevõtluse alustamisest. Nõu andis ka Põlvamaa arenduskeskuse ettevõtluskonsultant Diana Plakso. Sellelaadne üritus toimus maakonna raamatukogudes esmakordselt.

Ahja raamatukogu koostööpartneriteks olid Ahja Moodulahi, Mindreks Metall, Kavval Reppän, Rotaks, Ahja pubi, Insecto, Värska Vesi, Raudsepa, Joosepi, Tasuja, Võido ja Habemiku talu.

Krootusel on aastatepikkune hea koostööpartner Kõlleste Kommimeistrid.

Häid näiteid on koostööst **noortekeskustega**. Väga koostööaldis on Kanepi noortekeskuse uus töötaja Kadri Kiho (vt [4.4.3](#)). Savernas viidi noortekeskuse, põhikooli ja raamatukogu koostöös ellu heategevusprojekt „Pühadehõngu hooldekodusse“, mida toetas toitlustusfirma Saverna Buffic (vt [4.5](#)). Põlvas oli suvel raamatukogus noortekeskuse jäätisemasin.

Noortekeskused tegelevad ka **õpilasmalevlastega**, kes tegutsesid Kanepis, Vastse-Kuustes ja Põlvas. Põlvas oli koostöö esmakordne ja päädis õnnestunud raamatulaadaga. Malevlased

valmistasid noorsootöötaja Ilona Tindi eestvedamisel raamatud laadaks ette ja olid ka neid huvilistele pakkumas.

Järjepidev on koostöö **MTÜ-de ja seltsingutega**. Paljudel raamatukogudel on koostöö kestnud juba aastakümneid. Tähtis on, et ka hiljuti alanud koostegevus jätkuks. Märkimisväärne on juba teine Peri külapäev raamatukogu ja 2019. aastal loodud külaseltsi koostöös. **Raamatukogud tegid ka head omavahelist koostööd**. Peri ja Himmaste raamatukogu korraldasid Himmastes tagurpidi kadriõhtu, mille sisustas rahvapärimuse suur asjatundja Terje Puistaja. Vastse-Kuuste ja Kiidjärve raamatukogu viisid koos läbi muinasjutuhommiku Põlva keskväljakul. Savernas jätkati valla raamatukogude koostöös ülevallalise mälumänguturniiri korraldamist. Räpina valla raamatukogud võtsid ühiselt vastu lastekirjanikke (vt 4.4.4).

Kohaliku pärandi jäädvustamine

Valdkonna tähtsündmuseks on **koduloolise rändnäituse** „Igal paigal oma lugu“ koostamine raamatukoguhoidjate ühistööna Räpina vallas. Raamatukoguhoidjad süvenesid põhjalikult oma piirkonna ajalukku ja tulemus sai väga hea. Kõik püüdsid leida just oma piirkonna eripära (nt Ruusal Tartu-Petseri raudtee ja Ruusa jaamahoone). Räpinas käsitleti laiemalt kihelkonna valdade ja raamatukogude ajalugu, aga ka kohaliku seltsimaja avamise (1913) ja tegevuse lugu.

Raamatukogud rikastusid taas **uute huvitavate materjalidega** kodukandi kohta.

Kalmer Tennosaare isikuarhiivi Kiidjärvel tõi materjale juurde laulja sugulane.

Kauksis pandi välja kodukandi kodu-uurimistöid kajastav püsiväljapanek „Kuni su küla veel elab“. Ühtlasi kogutakse materjale Sõpruse kolhoosi kohta. Kohalikud inimesed on toonud raamatukokku palju huvitavaid materjale, millest on tehtud koopiaid (nt kolhoosniku päevikud 1965. aastast).

Erastvere raamatukogu sai käsikirjalisi materjale kohaliku algkooli õpetajatest.

Valgjärvel oli senikogutud materjali süstematiseerimisel abiks Tartu Ülikooli kaasprofessor Kristiina Praakli.

Rasina raamatukogu sai kunagiste külaelanike mälestusi koos fotodega.

Maakonnaraamatukogu töötajatele valmistas väga toreда üllatuse Rahvusarhiivi töötaja Maive Piik, kes saatis kunagise seltsimaja, praeguse raamatukoguhuone projekti.

Koostöö mäluasutustega

Koostöö jätkus ammuste partneritega: Karilatsi vabaõhumuuseum, Räpina koduloo- ja aiandusmuuseum, kirjanike muuseumite ühendus jne. Põhiliselt oli tegu koostöönäitustega.

Räpinas löid raamatukogu ja muuseum koostöös rändnäituse „Igal paigal oma lugu“. Põlvas oli koostöös vabaõhumuuseumiga näitus maakonnalehe Koit (1951-2019) esmailumise 70. aastapäevaks (palju põnevaid esemeid toimetusest, mis nüüd on tallel muuseumis).

Elukestev õpe

Aktiivselt tegutses ETKA Andrase maakonnavõrgustik koordinaator Ene Tigase eestvõttel. Võrgustikku kuuluvad raamatukogude esindajatena Mall Kõpp (Vastse-Kuuste), Kati Maidla ja Külli Ots (Põlva).

Laienes TÕN-i õpitunni korraldajate ring. Õpitunnid toimusid Põlvas (*linetants*), Moostes (raamatuparandus), Peril (kogukonna kaasamine koostöös külaseltsiga), Vastse-Kuustes (küünlalaternate valmistamine), Rasinal (õppereis Pärnumaale koostöös käsitööringiga), Vanakülas (Põlvamaa laulumängud).

Koolitusi

- Tuglase muuseumi käsitöötuba (Ahja)
- Esmaabikoolitus (Himmaste)
- Jõulupärja valmistamise õpituba (Saverna)
- Terapeutilise lõhnaõli õpituba (Veriora)
- Aroomitund tervisele (Veriora)
- Raamatute parandamise õpituba (Linte)
- Arhailiste käsitööoskuste õpituba – ketramine-korrutamine voki ja värtnaga ning puutöö (Peri)

Üritused

Kokku korraldati 600 üritust, mis on rohkem kui esimesel koroonaaastal (siis 569). Osalejaid oli vähem, mis on seotud hirmuga nakatumise ees ja osalemiskeeluga mittevaktsineeritutele - vastavalt 10 270 ja 10 623, maakonnaraamatukogus 710 ja 866.

Sarnaselt eelmisele aastale saab nentida, et kuigi planeeritud ettevõtmisi jäi ära, õnnestus palju huvitavat teoks teha ja oli ka uusi algatusi. Esiletõstmist väärib Peri raamatukogu algatatud kirjasaatjate konkurss „Lugemaõppimise lood“, mis kujunes üle-eestiliseks. Peril jätkati kindlalt rahvapärимuse joont: allikaretked, tagurpidi mardi- ja kadriõhtu jpm. **Virtuaalüritusi** korraldati süsteemselt Kiidjärve raamatukogu-seltsimaja ja Peri raamatukogu-külakeskuse FB-lehel. Krista Pika „Teisipäeva pärastlõunased lugemiselamused-soovitused“ (10) olid kindla struktuuriga: korruga tutvustati kolme teost, neist üks oli lasteraamat. Margit Õkva esinemisest olid eriti tuumakad „Sünnipäevasirvimised“ (3) Ira Lemberi, Aidi Valliku ja Anti Saare loominguist.

Kõige suurem sündmus oli Friedebert Tuglase 135. sünniaastapäevale pühendatud „Tuletungla valguses“ 28. augustil ja 5. septembril Ahjal, mille raames toimusid retked väikese Illimari radadel, sai külastada kodukohvikuid, vaadata näitusi ja nautida kontserte. Loetelud on valikulised.

Raamatukogujuubelid

Juubelit tähistas kaks raamatukogu. Mooste raamatukogu 110. sünnipäev oli küll juba 2020. aastal, kuid tähistamine lükkus remondiotuses aasta võrra edasi ja seoti maaraamatukoguhoidja päevaga (vt [2.4.5](#)). Põlva Keskraamatukogu 95. sünnipäeva kulminatsioon oli 24. novembril. Sünnipäeva raamisid kohtumised autoritega: hommikul oli külas lastekirjanik Triinu Laan ja õhtul Rainer Rahasepp koos oma raamatu „Mamma jutustused“ illustraatori Epp Metsaluigega. Sünnipäevapidu peeti südapäeval, mil sõnavõtuga esinesid vallavolikogu esimees Georg Pelisaar ja raamatukogu direktor Kati Maidla, tunnustati tublimaid lugejaid ning esines karmoškamängija ja akordionist Piret Aus.

Kohtumised autoritega

Rainer Rahasepp (Vastse-Kuuste, Kauksi, Põlva), Jüri Varik (Põlva), Elo Selirand (Räpina, Leevaku, Võõpsu, Põlva), Epp Metsaluik (Põlva), Adena Sepp (Kanepi), Contra (Rasina, Põlva), Erkki Koort (Võõpsu), Milvi Hirvlaane (Kanepi), Jüri Varik (Põlva).

Kohtumistel esitleti ka uusi raamatuid. Rainer Rahasepp tutvustas setukeelset luulekogu „Umah keeleh“ ja setukeelse rööptekstiga kogupereraamatut „Mamma jutustused“, Milvi Hirvlaane kodulooraamatut „Kanepi Vabatahtliku Tuletõrje Selts 100“ Jüri Varik kroonikaraamatut „Spordiklubi Sun Dome 20 tegusat aastat“. Kohtumised olid sisukad.

Kirjanduse tutvustused ja arutelud toimuvad paljudes raamatukogudes, sealhulgas klubi- vormis - Tilsis, Lintes, Kiidjärvel, Kiumas jne. Klubi- vormi pole keerulisel ajal kerge viljeleda, seda enam on hea meel äsjaloodud Võõpsu lugemisklubi üle. Hinnatavad on ka üksiküritused. Erastveres õnnestus hästi naiste vestlusring oma lugemiselamustest. Põlvas kohtus huvilistega krimikirjanduse asjatundja Jaan Martinson. Põlva Reumaühingu liikmed kuulasid ülevaadet uudiskirjandusest jne.

Kohvikud

- Kodukohvikute päev (Ahja). Piirkonnas oli avatud 10 kohvikut, mille tegevust traditiooniliselt koordineeritakse raamatukogus.
- Raamatukogukohvik emakeele- ja vanavanemate päeval ning adventiaja algul (Vanaküla)
- Kirjanduskohvik üllatuslaenutuste ja lugemissoovitustega raamatukogupäevade ajal (Vastse-Kuuste)

Jutu- ja luuleõhtud, kontserdid

- Jutuvestja ja muusik Polina Tšerkassova (Vastse-Kuuste, Põlva)
- Jutuvestja Piret Päär (Leevi, Kanepi, Saverna, Vastse-Kuuste, Räpina)
- Kristiina Ehin ja Silver Sepp (Ahja)
- Apelsinine duo (džässkoosseis; Ahja)
- Ansambel Parvepoisid (Ahja)
- Küünlapäeva õdus õhtu luule ja muusikaga (Leevi)
- Luulepiknik kohalike värsisepadega (Leevi)
- Männiste perebänd (Ahja)
- Duo „Õed ja Volli“ (Kiidjärve)
- Pibi Perlov (laul; Peri)
- Üllar Kõrge (laul; Peri)
- Kandleringi kontsert (Erastvere)
- Kristin Semm (lõõtsamängija; Peri)
- Õhtu „Lõõtspill läbi aegade“ koos lõõtsakuningas Toomas Ojasaarega (Ruusa)
- Ants ja Kärt Johanson „Mõtlikud lood ja laulud“ (Põlva)

Võistlused, mängud

- Kirjasaatjate konkurss „Lugemaõppimise lood“ (Peri)
- Jõululuuletuste konkurss (Kauksi)
- Kevadpiltide (joonistused ja fotod) konkurss (Peri)

- Veebiviktoriin pärimuskultuuri teemal (Peri)
- Virtuaalne lugejamäng „Võtan vaevaks otsida“ (Põlva)
- Virtuaalne lugejamäng „Ajuraginat aprillis“ (Põlva)
- Lõbus virtuaalne anagrammimäng „Bängmõlsu“ (3; Põlva). Teemadeks kirjanikud, raamatupealkirjad, ajakirjanike ja perioodikaväljaannete nimed.
- Sõbrapäeva-eelne südamlük lugejamäng väikestele ja suurtele (Vastse-Kuuste)
- Koolivaheaja veebiviktoriin peredele (Vastse-Kuuste)
- Veebiviktoriin „Treenime mälu“ (Vastse-Kuuste)
- Veebiviktoriin Jaan Rannapi loomingust (Vastse-Kuuste)
- Veebiviktoriin Otto Wilhelm Masingust (Peri)
- Mälumäng (5 etappi) Kanepi valla raamatukogude koostöös (Saverna)
- Veebiviktoriin „Räpina kihelkond 385“ (Võõpsu)
- *Onlinemängud* ajakirjanduse teemal (Veriora)

Põhjalikku tööd tehti Peril, Vastse-Kuustes ja Verioral. Väga hinnatav on mälumängu-traditsiooni hoidmine Kanepi vallas.

Kogukonna-, küla ja perepäevad. Kui mullu nende arv vähenes, siis seekord korraldati traditsioonilisi ja algatati uusi. Raamatukoguhoidjad on võtmeisikud korraldamisel ja viivad läbi huvitavaid tegevusi (ekskursioonid, võistlused, mängud, ristsõnad jne).

- Erastvere kogukonnapäev
- Peri II külapäev
- Kiidjärve VI külapäev
- Leevaku kodukandipäev
- Saverna „Sigri-migri perepäev“ ja esimese adventi pereõhtu (uued algatused)
- Kanepi perepäev (esimest korda)

Laadad, näitusmüügid

- Ettevõtlust tutvustav üritus „Hakka ettevõtjaks“ Võõpsu raamatukogu aias.
- Lõosilma suvelaat Ahja raamatukogu aias ja mõisapargis
- Tarbekunsti näitusmüük seltsingu Vesipapp töödest Taevaskoja raamatukogus
- Jõuluturuke Peril
- Vabaõhu raamatulaat Põlvas raamatukogu juures koostöös õpilasmalevaga
- Suvine käsitöö näitusmüük „Taaskasutus – asjade uus elu“ Vastse-Kuustes
- Käsitöö näitusmüük Põlva valla kodukohvikute päeval Vastse-Kuustes
- Jõulu käsitöö näitusmüük Vastse-Kuustes ja näitusmüük Põlva jõululaadal

Näitustegevus oli endiselt intensiivne ja leiti ka häid koostööpartnereid nii autorite kui korraldajate seas. Näitusi oli täpselt sama palju kui mullu: 418. Näitusi avati toredate üritustega („Kodukoha kompass“ Põlvas, Monica del Norte näituse avamine hispaania stiilis Võõpsus, Karmen Kevvai keraamikanäitus Vanakülas jt). Raamatunäitustega tähistati Eesti iseseisvuse taastamise 30. aastapäeva.

Virtuaalnäitused

- Puuriidanäitus Kiidjärve raamatukogu ajalugu tutvustavatest fotodest (Kiidjärve)

- Peri raamatukogu kevadlilled (Peri). Eksponeeriti lillepiltide võistluse töid ja huvitavaid pilte lilledest koos selgitustega

Kunstinäitused

- Irina Retkova maalinäitus „Sinilindu püüdmas“ (Tils)
- Pille Tammela õlimaalinäitus „Trollimaagia“ (Ahja)
- Nerva graafikanäitus „Üks päev on mu tähed suureks kasvanud“ (Ahja)
- Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse näitus „Omnibusega ümber Põhja- ja Kesk Euroopa“ (Ahja)
- Meryl Talve maalid (Leevaku)
- Monica del Norte maalid (Võõpsu)
- Puurõngapildid (Vastse-Kuuste)
- Kollaažiraamatud „Päikese laigud“ Põlva kunstikooli õpilastelt (Tils, Põlva)
- Anne Sirgu akvarellid (Taevaskoja)
- Made Kulbergi kaks õlimaalinäitust Parim sõber“ (Põlva, Tils, Põlgaste)
- Savist lasteraamatukangelased Jõhvi kunstikoolilt (Põlva, Tils, Erastvere)
- Voldemar Ansi tušijoonistuste näitus „Dura necessitas“
- Maarja Küla „Eriline kunst“ (maalid ja käsitöö; Põlva)
- Karmen Kevvai keraamikanäitus „Tunnetega tuli“ (Vanaküla)

Käsitöö

- Käsitööringi Tegusad Totsid „Sooja südamega“ (Ahja)
- Svetlana Hrabrova vaibad (Võõpsu)
- Meelis Kihulase puutöönäitus (Vanaküla)
- Kohalike käsitöömeistrite tööd (Maaritsa)

Erakogud

- Polümeeri samblaloomad (Ahja)
- Pehmed mänguasjad (Erastvere)
- „Need konnad on...“ konnakujudest (Tils)
- Koobaltsinise võidukäik portselani ja fajansi dekooris (Võõpsu)
- Heljo Männi „Karu-aabitsa sünnipäevale“ pühendatud näitus „Aabitsad ja mõmmid“ (mängukarud ja eri aegade aabitsad; Põlva)

Koduloolised näitused

- Kanepi Vabatahtliku Tuletõrje Selts 100 (Kanepi)
- Kodu-uurimistööde püsiväljapanek „Kuni su küla veel elab...“ (Kauksi)
- Kiidjärve kuulsusrikas ajalugu (fotod; Kiidjärve)
- Räpina kihelkond 235 (Räpina)
- Räpina valla kui omavalitsuse üksuse kujunemise lugu (Räpina)
- Rändnäitus Räpina kihelkonna ajaloost „Igal paigal oma lugu“ (Räpina, Leevaku, Linte)

Fotonäitused

- Silvia Sinijärv „Sügis metsas“ (Kiidjärve, Vanaküla)
- Tanel Tuvike „Lanzarote – vulkaanide saar“ (Kiidjärve)
- Reigo Reimets „Peatu... ja vaata...“
- Angelika Parts „Hetki looduses“
- Elle Mets „Imeline Island“ (Himmaste, Saverna, Vastse-Kuuste, Linte)
- Koit Kõrvel „Muinasjutuline Põlvamaa pilvepiirilt“ (Vastse-Kuuste, Mehikoorma, Vanaküla)
- Sirje Otsingu loodusfotod (Räpina)
- Puuriidanäitus – fotod kinnitatud puuriidale (Kiidjärve)
- Vastse-Kuuste rahva näitus vabariigi aastapäevaks „Talvised hetked ja mustrid“
- Tanel Tuvike „Silmapiiri kaugus“ (Vastse-Kuuste, Tilsa)
- Raivo Sihver „Talvine Põlva“ (Tilsa, Põlva)
- Toivo Lees „Aastaaegade muusika“ (Ahja)
- Raivo Sihver „Kevadhetked“ (Tilsa, Himmaste, Põlva)
- Endel Annuk „Kultuurilugu kivis“ kirjandusklassikutest ja nendega seotud paikadest (Ahja)
- Endel Annuk „Pildid ja luule“ (Ahja). Näituse seovad tervikuks Juhan Liivi ja Hando Runneli luuletused.

Varia

- Mehikoorma seltsikeskuse õpilastööd (Mehikoorma)
- Eesti Koostöö Kogu linnakeskkonna aine „Kodukoha kompass“ (Põlva)
- Rändnäitus „Hans Christian Andersen“ koostöös Taani suursaatkonnaga (Saverna, Põlva)
- „Maarahvas ja maakeel – 225 aastat eestikeelse ajakirjanduse algusest“. Suur osa näitusest oli pühendatud Põlva maakonnalehe Koit esmailmumise 70. aastapäevale.

4.6.2 riiklikul tasandil

Kultuuriministeeriumiga jätkus väga tihe koostöö. Sageli toimuvad keskraamatukogude direktorite nõupidamised võimaldavad head infovahetust ja on kindlasti üksteisele tugepakkuvad. Ka 2021. aastal jagas ministeerium vajalikke COVID-19 juhiseid.

Kati Maidla osales **rahvaraamatukogude nõukogu** liikmena rahvaraamatukogude seaduse väljatöötamisel.

Külli Ots oli tegev **Urrami töögrupis**.

Mitmekülgne koostöö oli **Tallinna Keskraamatukoguga**. Tallinna kolleegid viisid Põlvamaa raamatukoguhoidjatele läbi virtuaalkoolituse plakatite kujundamisest ja raamatukoguhoidjad võtsid osa teistestki tallinlaste pakutud koolitustest. Raamatukogus läbis sisuka juhtimispraktika Kati Maidla.

Rahvusraamatukogu eestvõtmisel jätkus vajalik juhtimiskoolitus ja jagati infot üleriigilise tähtsusega arendusprojektide kohta. Raamatukogu esindajad andsid Veriora raamatukogule üle 3D-printeri ja külastasid ka Räpina raamatukogu ja maakonnaraamatukogu. Kõigis raamatukogudes peeti asjalikke arutelusid.

Eesti Koostöö Kogu eksponeeris maakonnaraamatukogus näitust „Kodukoha kompass“ (koos ilusa avaüritusega.)

Töötukassa viis koostöös **Jako Koolitusega** maakonnaraamatukogus läbi kaks mahukat tööharjutuste koolitust. Töötukassa kaudu oli raamatukogus tubli praktikant.

Ahjal sooritas praktika Tartu kutsehariduskeskuse maaturismi eriala õpilane.

Maakonnaraamatukogu alustas koostööd Tallinna tarbekunstiseltsiga CDE, tutvustades kohalike käsitöömeistrite tööd Vastse-Kuuste kogukonnamajas, Maarja Külas ja Taevaskoja raamatukogus.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Rahvusvahelist suhtlust oli väga vähe. Gulbene raamatukogu Lätis esitas Rāpina valla Keskraamatukogule ja maakonnaraamatukogule kutse osalemaks Nordplus projektis „Digi tall senior“, mille eesmärgiks on vahetada kogemusi elukestva õppe vallas ja tööst seenioritega. Projekti on kaasatud ka Ignalina kolleegid Leedus. Raamatukogud koostasid kolmepäevase programmi kokkusaamiseks Põlvamaal. Projekt rahastati, kuid praegu pole teada, millal see teoks saab.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

Rühmakoolitusi oli 67, mis on mullusest tunduvalt rohkem (siis 51). Peamiseks rühmakoolituse sihtrühmaks on õpilased, kellele viiakse läbi raamatukogutunde (ekskursioonid raamatukokku, tarkvara ja erinevate kirjandusžanrite tutvustamine jne). Väga head tööd tehti Kauksi raamatukogus – 11 tundi, neist 7 virtuaalselt (Zoomis). Teemad olid huvitavad, näiteks toimus ühes 5.-9. klassi tunnis arutelu nutiseadmete ja raamatute tähtsusest.

Individaalkoolitusi oli mullusega võrreldes veidi rohkem, vastavalt 285 ja 281. Kindlasti ei näita registreeritud individaalkoolitused töö tegelikku mahtu, sest nõustamisega tegeldakse järjepidevalt, olulised on ka väikesed nõuanded, mida koolitusena ei registreerita. Individaalkoolituse peamiseks sihtgrupiks on seeniorid. Aastale iseloomuliku teemana saab välja tuua digilugu.ee tutvustamise, õpetatud on e-koosolekuga liituma, rõhutatud veebilehe id.ee tähtsust jne. Suurt tööd inimeste e-teadlikkuse tõstmisel tehakse järjepidevalt Vastse-Kuuste ja Ruusa raamatukogus.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Esmakordselt loodi teenuste tutvustamiseks **video**. Põlva Meediasüsti noored valmistasid raamatukapi videojuhendi „Kuidas laenata raamatuid kontaktivabalt?“.

Turunduse seisukohalt on oluline **sümboolika**. Maakonnaraamatukogu uue **logo ideekavandi konkursist** võttis osa 39 autorit. Võitjaks tuli Martin Tõkke. Raamatukogu FB-lehel valiti ka rahva lemmik, kelleks osutus Joonatan Ansi. Kõik kavandid olid väljas ka stendinäitusel. Uus logo on kasutatav ka harukogudes. **FB-lehti** on iga aastaga juurde tulnud ja erandiks pole ka aruandeaasta. FB-leht loodi Rāpinas, Kauksis ja Savernas. Kokku on FB-lehti 17 raamatukogul, lisaks kasutatakse isiklikke ja koostööpartnerite lehti. Postitusi raamatukogude lehtedel oli küll

15,7% vähem (1129 ja 1340), aga osa raamatukoguhoidjaid postitavadki varasemast vähem. Samuti ei loodud kõik uusi kontosid aasta algul. Igal juhul tundub, et FB on üks olulisemaid kanaleid, võimaldades edasi anda mitmekülgset infot: üritused, muudatused lahtiolekuaegades jne. Ajakirjandusega on suhted endiselt head. Seekord oli Urramis 58 kirjet Põlvamaa raamatukogudest, mis on veidi rohkem kui mullu (siis 52). **Lõuna-Eesti Postimees** (LEP) kajastab hea meelega raamatukogudes toimuvat. Kõige põhjalikum lugu on Mati Määritsa „Kodukoha patrioot võtab elu kui seiklust“ Margit Õkvast (8. jaanuar). Raamatukogudes toimuvast kirjutab ka kord nädalas ilmuv **LõunaLeht**. Tihe koostöö on kolme **vallalehega**. Kahjuks ilmuvad vallalehed vaid kord kuus ja nii võib info kaduma minna, sest lehte ei pruugita terve kuu silma all hoida. Ajakirjas **Raamatukogu** kirjutas Kati Maidla raamatukapist (nr 5) ja Külli Ots üle-eestilisest ja Põlvamaa maaraamatukoguhoidjate päevast (nr 6). Koostöö toimetaja Mihkel Voldiga on olnud väga meeldiv.

Koostöö kohta raadio ja televisiooniga vt 2.4.3 ja LISA 3. Intervjuud ja saated tõid raamatukogudele positiivset tagasisidet. Väga hea turundusnäide on seotud Friedebert Tuglase 135. sünniaastapäeva tähistamisega Ahjal: intervjuu Kaguraudios, sponsorite poolt tasutud reklaam raadios Ring FM (väga positiivne kogemus), info FB-s, Lõunalehes, LEP-is ja Põlva Teatajas tõid kokku palju rahvast üle Eesti.

Väljaanded

Asta Pintsaar „Toolamaa vald 1866-1939“ – abi osutas Karmen Pedosk (Leevaku).

Põlvamaa kodulookogumik „Minevikumälestusi 6“ – Külli Otsa (Põlva) artiklid „95aastase Põlva Keskraamatukogu esimestest aastakümnetest“ ja „Jakob Hurda nimelise Põlva Rahvahariduse Seltsi veerandsada“.

Koostöös Jakob Hurda Seltsiga jätkus Põlvamaa tähtpäevakalendri avaldamine LEP-i digilehes.

4.9 Andmebaasid

Elektronkataloogi Urram bibliografeeriti 2074 koduloolist artiklit Põlvas ja 344 Räpinas. Kodulooliste kirjete loomine on väga vajalik. Põlvas jätkati dubletsete kirjete kokkutõstmist Urrami keskserveril (644 kirjet).

5 2022. aasta tegevused

Pakkuda võimalikult häid teenuseid oma lugejatele-külastajatele.

Tähistada sisukalt raamatukogude aastat.

Viia koostöös ERÜ-ga läbi maaraamatukogude suveseminar.

Jätkata raamatukogudes kogude puhastamist ja inventuuride korraldamist.

Jätkata täienduskoolituste ja õppereiside planeerimise ja korraldamisega.

Jätkata kontsertide, kohtumisõhtute, koolituste ja teiste traditsiooniliste üritustega ning jätkuvalt tutvustada raamatukoguteenuseid ja üritusi väljaspool raamatukogu, tehes aktiivset koostööd teiste raamatukogude, organisatsioonide ja ettevõtetega.

Olla paindlikud ja avatud uuteks väljakutseteks, mida elu toob.

Põlva Keskraamatukogu 2022. aasta eesmärk on valmis saada uus kaasaegne ja toimiv koduleht ning uuendada arengukava. Läbi tuleb mõelda pikemaajalised eesmärgid.

Koostajad:

Külli Ots

Ene Jaamaste

Sirve Valdmaa

Direktor Kati Maidla

/allkirjastatud digitaalselt/

LISA 1. Personali koolitus

Tabeli kahes keskmises veerus kajastuvad väljaspool maakonnaraamatukogu toimunud koolitused. Kuluveerg kajastab koolituskulu tervikuna. Sulgudes koolituskulu väljaspool maakonnaraamatukogu.

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Kanepi vald	13	86	433,44 (210,00)
Erastvere	3	17	54,12
Kanepi	2	11	40,20
Karilatsi	-	-	8,80
Krootuse	-	-	0,00
Maaritsa	1	2,5	0,00
Põlgaste	1	16	185,22 (110,00)
Saverna	5	35,5	140,20 (100,00)
Valgjärve	1	4	4,90
Räpina valla Keskraamatukogu	13	75,5	510,94 (68,00)
Leevaku	-	-	45,90
Leevi	2	11	8,32
Linte	2	11	51,12
Mehikoorma	4	25	59,12 (34,00)
Ruusa	-	-	8,80
Veriora	2	9,5	25,12
Võõpsu	-	-	25,12
Räpina	3	19	287,44 (34,00)
Põlva Keskraamatukogu	46	393,5	4151,55 (666,00)
Ahja	-	-	25,12
Himmaste	-	-	43,80
Kauksi	-	-	18,60
Kiidjärve	1	52	225,12 (200,00)
Kiuma	-	-	30,82

Mooste	6	36,5	61,10
Peri	4	31,5	39,00
Rasina	2	11	42,00
Taevaskoja	-	-	16,98
Tilsi	6	41,5	147,30 (100,00)
Vanaküla	1	7	58,88
Vastse-Kuuste	17	151	334,50 (200,00)
Põlva	9	63	3108,33 (166,00)

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Teleintervjuud

Kati Maidla (Põlva) ETV-le Põlva Keskraamatukogu tööst koroonaaajal, reporter Leevi Lillemäe (märts)

Küllli Vardja (Ahja) TV3 saatele „Kurvist kurvi“, saatejuhid Arlet Palmiste ja Jaagup Kreem (juuni). Filmiti peamiselt Tuglase muuseumis.

Raadiointervjuud (Kaguraadio)

Küllli Ots (Põlva) Eesti Koostöö Kogu näituse „Kompass“ põhjal (jaanuar)

Kati Maidla ja Külli Ots raamatukogu 95. sünnipäeva puhul (november)

Mall Kõpp (Vastse-Kuuste) seoses tunnustusega aasta maaraamatukoguhoidja 2020 (märts)

Küllli Vardja (Ahja) Fr. Tuglase sünniaastapäeva ja kodukohvikute teemal (august)

Ettekanded

Kaie Koser Mooste raamatukogu ajaloost maaraamatukoguhoidja päeval

Videopöördumised

Mall Kõpp - tänukõne ERÜ aastakoosolekul

Kaja Romulus (Maaritsa) – üleskutse kontaktivabaks teeninduseks, ürituste reklaamimine, lahtiolekuaegadest teavitamine, tervitused pühade puhul

Margit Õkva (Peri) – kirjasaatjate konkuri „Lugemaõppimise lood“ üleskutse koos oma lugemaõppimise looga

Ilona Oesalg-Tigasing (Veriora) – uusaastatervitus

Krista Pikk (Kiidjärve) – raamatukogupäevade tutvustus, aastalõputervitus

Giiditöö

Küllli Vardja – Tuglase muuseum, raamatukogu ja väikese Illimari rajad

Külas käis viis gruppi: Soome Vabariigi suursaadik koos saatjatega, Türi seniorid, Tartu ja Valga parkinsonihaiguse seltside liikmed, Häädemeeste keskkooli õpilased). Lisaks oli palju individuaalkülastajaid kodu- ja välismaalt (Venemaa, Kanada, Prantsumaa, Soome jne).

Krista Pikk – Kalmer Tennosaare isikuarhiivi tutvustus huviliste grupile Rõugest; Jalutuskäik Kiidjärve ajaloolistel radadel Kiidjärve VI külapäeval.

Margit Õkva viis läbi allikaretked.

Koolitus

Tiiu Ziugmann (Erastvere) – lauakaunistused jõuludeks (kohalikus käsitööringis)

Margit Õkva (Peri) – Päka-Mutu töötubade juhendamine

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2021)
Kanepi vald	
Erastvere	Valvesüsteemide rekonstrueerimine. Väljapääsuteede tähistamine
Maaritsa	Sanitaartechnilised tööd (segistite vahetus, küttesüsteemi remont)
Põlgaste	Uute ruumide remont sama maja teises tiivas
Maakonnaraamatukogu	
Ahja	Kahe muuseumitoa ja näitusesaali sanitaarremond (2. korrusel)
Himmaste	Fassaadi remont. Välisvalgustite paigaldamine
Kauksi	Senise hoidla remont – muinasjututoa rajamine. Seinte värvimine. Uute valgustite paigaldamine
Mooste	Kapitaalremont
Peri	Katuseparandus eesmärgiga muuta raamatukogu niiskuskindlamaks
Rasina	Varikatuse rajamine
Taevaskoja	Õhksoojuspumba paigaldamine
Tilsi	Raamatukogu kõrval asuva kooli töõpetuse klassi ukse heli-kindlamaks muutmine eesmärgiga vähendada mürataset raamatukogus
Vastse-Kuuste	Käsi puudega kaldtee rajamine välistrepile
Põlva	Kaugtöõruumi rajamine (senise köitmistoa remont). Maja välisseinte pesu (esmakordne).

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Kanepi vald		
Erastvere	Ettelugemine	5
	Kandleringi kontsert	14
Kanepi	Ilon Wiklandi kohvernäituse „Pikk-pikk teekond“ teematunni külastamine Savernas (2; lasteaialapsed ja õpilased)	44
	Kirjandushommik „Täna räägime Heljo Männist“ (lasteaialapsed)	13
	Seikluslik kõnd raamatutegelastega koostöös noortekeskusega (aprill)	32
	Seikluslik raamatukõnd – õuduste eri (oktoober)	31
	Seikluslik raamatukõnd – jõulueri (detsember)	16 last
	Eesti keele tund õuesõppepäeva raames (1.-4. kl)	62
	Kanepi perepäeva raamatukoguosa lastele: sõnarägistikud (raamatukangelastest)	50
	Suvelugemine + lõpuüritus – raamatupidu (1.-4. kl), Pipi rollis Helin Vill	11+21
	Reis Tammsaare-maile ja Rakverre politseimuuseumi tublidele lugejatele ja õpilastele koostöös noortekeskusega	20
	Jutufestival „Üks ei ole ühtegi“ (1.-4. kl)	63
	Ettelugemine (11; lasteaialapsed)	105
	Tutvumine Kanepi Vabatahliku Tuletõrje Seltsi 100. aastapäeva näitusega (6. kl)	6
Karilatsi	Looduspiltide otsing: lapsed pildistasid suvest sügiseni loodust ja panid kokku albumi	8
	Meisterdamisüritus „Aeg maha ja loovus“	5 last
	Lauamängud	5
Krootuse	Paberist rooside meisterdamine raamatu ja roosi päeval	3
	Ristsõnade lahendamine	4

	Ettelugemise päev lasteaias ja raamatukogus: Ilmar Tomusk „Kops läks üle maksa“	11+8
	Jõulukuu töötuba (meisterdamine, salvide õppimine, jõulujuttude lugemine). Piparkoogiköök	6
Maaritsa	Suvelugemise väljakutse lastele ja noortele + lõpuüritus	4+2
Põlgaste	Lugemisisu lõpuüritus (2; raamatukogus ja lasteaias)	10+14
Saverna	Ilon Wiklandi kohvernäituse „Pikk-pikk teekond“ teematund (5)	99
	Lugemisisu lõpuüritus lasteaias	17
	Sigri-migri perepäev	296
	Jutufestival „Üks ei ole ühtegi“	37
	Laste ettelugemishommik	11
	Suvelugemise lõpuüritus	14
	Esimese advendi pereõhtu	143
Räpina valla Keskraamatukogu		
Leevaku	Kohtumine Liis Seinaga	17
	Jõuluõhtu õues	65
Leevi	Jutufestival „Üks ei ole ühtegi“	12
Linte	Raamatukogutöö tutvustamine ja Lugemisisu programmi Nukitsamehe raamatukogu teematund Räpina lasteaias (2)	27
	Vastlapäev	16
	Lastekaitsepäev	10
	Kohtumine Kertu Sillastega	10
	Raamatumeisterdamise õpituba Mailis Kämbraga	12
	Lugemisisu programmi lõpetamine (2) raamatukogus ja Räpina lasteaias	5+26
	Aardejaht	8
	Kokandusring (3 korda)	26

	Käsitööring (2 korda)	10
	Kohtumine Rainer Rahasepaga	11
	Abipolitseinik Aliis Udrase ülevaade digipädevusest	5
Mehikoorma	Ettelugemine (4; 1.-4. kl)	?
	Ettelugemispäev (6.-9. kl)	12
	Taimse tervise päev	19
	Osavõtt RMK metsaviktoriinist Zoomi vahendusel	4
	Osavõtt Prima Vista veebipõhisest infootsimängust „Otsi kohta, kust sa saad“	3
	Kohtumine Kertu Sillastega Lintes	6
Ruusa	Pesakastide meisterdamine	9
Veriora	Kohtumine Kätlin Vainolaga	13
Räpina	Sõbrapäev (1. kl)	12
	Vastlapäev: nõõbivurri valmistamine ja mängud (3. kl)	13
	Jutufestival „Üks ei ole ühtegi“ (1.-4. kl)	77
	Meisterdamine „Üllatus isale (2; 1. kl)	31
	Talvepildi meisterdamine (2, 3. kl)	30
	Parimate lugejate vastuvõtt	2
Põlva Keskraamatukogu		
Ahja	Ilon Wiklandi kohvernäituse „Pikk-pikk teekond“ teematund (4; 1.-4. kl)	20
	Sõbrapäeva lastehommik „Raamat – lapse parim sõber“ (lasteaialapsed)	15
	Hoogne hommikupoolik lastele „Parimad palad“ (õuealal)	12
	Lastepiknik „Suvele vastu“ (õuealal), ühtlasi Lugesisisu programmis osalejate tänamine	15
	Rannapi lood + Jaan Rannapi loomalood (lasteaialapsed)	18+10
	Lugemiskambri lood (lasteaialapsed)	8

	Külas Karilatsi [vabaõhumuuseumi] päkapikud (2; lasteaialapsed, 1.-4. kl)	28
Himmaste	Lugemispäev (32)	295
	Joonistuspäev (33)	330
	Spordipäev	42
	Kadripäevakombed	6
Kauksi	Ettelugemine lasteaialastele	7
	Kohtumine lugemiskoer Nepsu ja Urve Seedrega	12
	Kadritrall koos lasteaiaga	9
	Kohtumine Rainer Rahasepaga	3 last
	Piparkookide kaunistamine	9
Kiidjärve	Suvelugemine	3 last
	Laulmine koos lastega (3)	6
	Suvelõpu laulmis- ja joonistamistund	2
	Jutuhommik „Lood ja laulud talvest“ Põlva keskväljakul koos Vastse-Kuuste raamatukoguga (lasteaialapsed)	30
Mooste	Lugemistund (kostümeeritud raamatukoguhoidja) lasteaias ja raamatukogus (8)	81
Peri	Jutuhommik Põlva keskväljakul	30
	Paastumaarjapäeva pannkoogisöömine kogu päeva vältel. (Poistel tehti põsed punaseks ja neile pandi pähe naiselik peakate.)	11
	Inglukujuliste aksessuaaride meisterdamine emadele ja õdedele	10
	Videviku tondijutud (3)	14
	Päka-Mutu töötuba (3), valmisid paberkuusk, tähelill, sokipäkapikk, puuketastest lumememm	10
	Jõululaadakese piparkoogituba	14

	Arhailiste käsitöövõtete töötuba - kasetohust ja kuusejuurtest noavutlari meisterdamine 1 Meelis Kihulase juhendamisel	
Rasina	Uute lasteraamatutega tutvumine	8
	Kadripäev	9
	Jõuluraamatute tutvustamine, ettelugemine, luuletuste valimine	9
Tilsi	Ilon Wiklandi kohvernäituse „Pikk-pikk teekond“ teematund (5)	30
	Lugemisisu ettelugemine (10)	50
	Sõnamängud (4)	18
	Meisterdamine (4)	18
	Voolimine (10)	69
	Mõistatused ja mõttemängud (8)	48
	Joonistamine (2)	8
Vanaküla	Lastepühapäev: laulmine, mängimine, juttude lugemine	9
	Lastepühapäev: õueraamatukogu	21
	Lastepühapäev: sportmängud õues ja õueraamatukogu	10
	Lastepühapäev: mängud ja lasteajakirjade lugemine	9
	Lastepühapäev: laste oma joonistuste näituse avamine, jõuluehete õpituba	7
	Jaanipäev: võistlus- ja ringmängud lastele	38
Vastse-Kuuste	Ilon Wiklandi kohvernäituse „Pikk-pikk teekond“ teematund (12; 1.-6. kl)	60
	Ilon Wiklandi kohvernäituse „Pikk-pikk teekond“ tutvustus talvisel koolivaheajal	12
	Kohtumine Triinu Laanega (3; 1.-4. kl)	32
	Veebiviktoriin Jaan Rannapist	6

	Sõbrapäevaeelne lugejamäng „Õhus on sõprust ja südameid“	35 last
	Jutufestival „Üks ei ole ühtegi“ (3; 1.-9. kl)	90
	Kohtumine Rainer Rahasepaga (2.; 1.-6. kl). Raamatu „Mamma jutustused“ tutvustus ja liiklusteema käsitus	56
	Ettelugemispäev (5; 1.-5. kl)	47
	Suvelugemise väljakutse + lõpuüritus	14 + 18 last
	Kirjanduskohvik üllatuslaenutuste ja lugemissoovitustega	62 last
	Põhjamaade kirjanduse nädala „Unistused ja igatsused Põhjas“ ettelugemine hommikuhämaruses (4; 1.-4. kl)	34
	Lugemisisu üritused (10; neist 2 veebis, 1.-4. kl) + lõpuüritused väikestes gruppides	74+49
	Lugemis- ja nuputamistund (27)	204
Maakonnaraamatukogu lasteteenindus		
	Ettelugemine: Andrus Kivirähk „Madli ja pinginaaber“ (1. kl)	0
	Ettelugemine: Jaanus Vaiksoo „Jaagupi esimene koolisügis“ (2. kl)	20
	Lugemiskoera hooaja lõpupidu Taevaskoja raamatukogu-külakeskuse õuealal	21
	Lugemiskoerte programmi infotund „Kas töökoer või seltsikoer“ koos Nepsu ja Urve Seedrega (2; 1. kl., lasteaialapsed)	20
	Kohtumine Rainer Rahasepaga. Ühtlasi lugemissuve lõpetamine (4. kl)	14
	Kohtumine Triinu Laanega (2; 4. kl)	37
	Loterii-allgeri erinevatel teemadel (3; 1.-9. kl)	84
	Kirjandusmäng „Tuvasta [raamatukogu aknal] raamatutegelane“	11
	3.-4. kl kirjandusmängu Põlvamaa eelvoor	20
	Ettelugemisvõistluse „Ega mets tühi ole“ Põlvamaa eelvoor	6

	Muinasjutuhommik keskväljakul	30
	Tegeluspäevad „Päkapikud piiluvad“ (1.-9. kl)	6

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

Kogude komplekteerimine ja töötlemine toimub ratsionaalselt ja kiiresti ning on väga heal tasemel. Komplekteeritakse kõik maakonna rahvaraamatukogusid. Raamatukoguhoidjad esitavad tellimused, mille alusel teavikud tellitakse ja töödeldakse Kui teaviku kirjet pole Urrami keskserveril, võetakse see Rahvusraamatukogust, kui ka seal veel pole, luuakse ise. Teavikukirjetele lisatakse eksemplarikirjed. Teavikute saadetised valmivad kord nädalas, mis võimaldab uudiskirjanduse kiiresti lugejateni viia. Lisaks jooksvale komplekteerimisele tegeldakse pidevalt järelkomplekteerimisega. Raamatukoguhoidjaid teavitatakse pidevalt rahalisest seisust. Kõikide koolituspäevade infoosas pööratakse komplekteerimisele tähelepanu. 2021. aastal koostati „Põlva Keskraamatukogu komplekteerimispõhimõtted“.

Raamatukogutöök vajalike andmebaaside loomine. Järjepidevalt bibliografeeritakse koduloolisi (Põlvamaa-ainelisi) artikleid elektronkataloogi Urram, varustades kirjed vajalike märksõnadega. Läbi vaadatakse kogu raamatukokku saabuv perioodika ja suur osa teadmis-kirjandusest, sest bibliografeeritakse ka artikleid kogumikest. Valikuliselt sisestatakse vanaid artikleid kartoteegist, et neid paremini kättesaadavaks teha. Tööd tehakse väga heal tasemel.

Raamatukogude statistilise aruandluse korraldamine. Aruandeperioodi eel koostatakse meespea statistilise aruande (lisaks ametlikule juhendile) ja küsimustik informatsioonilise aruande täitmiseks. Nende dokumentide alusel võetakse aruannete koostamine aastalõpu-seminaril põhjalikult läbi, tuues juurde näiteid maakonna raamatukogude tegevusest. Aruandlusperioodil nõustatakse raamatukoguhoidjaid pidevalt, parandatakse vigu, mille välistamiseks võrreldakse ka statistilisi ja informatsioonilisi aruandeid. Suurt tuge pakutakse uutele raamatukoguhoidjatele. Nõuetekohaselt esitatakse statistilised aruanded ja koostatakse aruanne maakonna rahvaraamatukogude aasta tegevusest. Nõustatakse ka kooliraamatukoguhoidjaid statistilise aruande koostamisel.

Erialane nõustamine ja raamatukoguhoidjate täienduskoolituse korraldamine. Aruandeaastal viidi läbi 11 koolituspäeva, neist neli e-keskkonnas ja kaks hübriidvormis. Teemad olid osalejate hinnangul vajalikud ja huvipakkuvad. Kasvas võimekus e-koolituste läbiviimisel. Järjepidevalt teavitatakse raamatukoguhoidjaid ka mujal toimuvatest koolitustest. Erialane nõustamine on igapäevane tegevus (Urram, komplekteerimine, lastetöö, ürituste läbiviimine, sealhulgas koroonapiirangute arvestamine jpm). Kohtadel on prioriteediks kogude puhastamine, mida aidati teha neljas raamatukogus. Ühes raamatukogus aidati läbi viia inventuur. Inventuuride arv peab lähiajal kindlasti kasvama.

Teatmebibliograafilise töö korraldamine. Päringutele vastamine on järjepidev tegevus. Väga hea teatmestu on lasteteeninduses (teemamapid jne), samuti lugemissaalis, kus on kogutud kokku koduloovaramu: teavikud, teemamapid jne. Mõlemat täiendatakse järjepidevalt. Päringutega tegelevad töötajad (laseteeninduses ja lugemissaalis) on väga head andmebaaside asjatundjad. Raamatukokku pöörduvad päringute lahendamisel lugejad kogu maakonnast ja loomulikult ka raamatukoguhoidjad teistest raamatukogudest. Päringuid lahendati 1576.